

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA TEXTILNÍ

Diplomová práce

LIBEREC 2010

Zuzana Fialová

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA TEXTILNÍ

Studijní program: Textilní inženýrství (M3106)

Studijní obor: Oděvní technologie (3106T005)

Současné postavení oděvního průmyslu a jeho možné perspektivy

Current position of garment industry and its future perspective

Zuzana Fialová

KOD/2010/06/4/MS

Vedoucí diplomové práce: Ing. Daniela Veselá

Rozsah práce:

Počet stran textu:....71

Počet obrázků:.....2

Počet grafů:.....22

Počet tabulek:.....34

Počet map:.....1

Zadání diplomové práce

Téma:

Současné postavení oděvního průmyslu a jeho možné perspektivy

Zadání:

1. Vymezte textilní a oděvní průmysl jako odvětví a popište jeho postavení v rámci ekonomiky ČR.
2. Popište trendy vývoje a perspektivy oděvního průmyslu, zaměřte se na jeho geografickou lokalizaci ve světě.
3. Na základě bodu 1 a 2 proved'te SWOT analýzu, tzn. popište silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby spojené s tímto odvětvím.
4. Na základě bodu 3 navrhnete vlastní marketingová řešení stávající krize v oděvním průmyslu.

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci, dne 03.05.2010

.....

Podpis

Poděkování

Ráda bych poděkovala Ing. Daniele Veselé za pomoc a cenné rady, které mi poskytla při zpracování diplomové práce. Poděkování patří i mé rodině a přátelům, kteří mi byli po celou dobu studia velkou oporou.

Anotace

V diplomové práci, na téma „Současné postavení oděvního průmyslu a jeho možné perspektivy“, je vysvětlen pojem textilní a oděvní průmysl a ukazuje historický vývoj těchto průmyslových odvětví. Další důležitou částí práce je současná finanční krize, která zasáhla i textilní a oděvní průmysl. Je zde vysvětleno, jak krize vznikla, jak postupovala a jaké měla dopady na textilní a oděvní průmysl. Diplomová práce poukazuje na možná řešení, která mohou vyvést textilní a oděvní průmysl z krize a současně nastiňuje budoucnost těchto průmyslových odvětví.

Klíčová slova

Textilní průmysl, oděvní průmysl, finanční krize, marketing, SWOT analýza, suroviny.

Annotation

In diploma work themed „Current position of garment industry and its future perspective” there is explained the concept of textile and garment industry and shown historical evolution of this industrial line. Next important part of work is actual financial crisis that hit textile and garment industry. There is explained how crisis arose, how progressed and what impact it had on textile and garment industry. Diploma work points out the possible solution that could conduct textile and garment industry out from crisis, and at the same time outlines the future of this industrial line.

Key words

Textile industry, garment industry, financial crisis, marketing, SWOT analysis, raw materials.

Obsah

SEZNAM ZKRATEK:	9
ÚVOD	10
1 POJEM TEXTILNÍ A ODĚVNÍ PRŮMYSL	12
1.1 Textilní průmysl	12
1.2 Oděvní průmysl	15
1.3 Dělení textilních produktů z hlediska použitých surovin	18
1.3.1 Živočišná vlákna	18
1.3.2 Rostlinná vlákna	21
1.3.3 Syntetická vlákna	24
1.3.4 Minerální vlákna	26
1.4 Dělení textilních výrobků podle konečných produktů	27
1.4.1 Konfekce	27
1.4.2 Technický textil	28
1.4.3 Bytový textil	29
2 HISTORIE TEXTILNÍHO A ODĚVNÍHO PRŮMYSLU	30
3 FINANČNÍ KRIZE A JEJÍ DOPAD NA TEXTILNÍ A ODĚVNÍ PRŮMYSL	33
3.1 Vznik finanční krize	34
3.2 Dopad finanční krize na textilní a oděvní průmysl v ČR	40
3.2.1 Společnost Oděvní podnik Prostějov a.s.	41
3.2.2 Společnost Juta a.s.	42
3.2.3 Společnost Pegas Nonwovens s.r.o.	43
3.2.4 Společnost Nová Mosilana a.s.	43
3.2.5 Společnost VEBA, textilní závody a.s.	44
4 POSTAVENÍ TEXTILNÍHO A ODĚVNÍHO PRŮMYSLU A JEHO GEOGRAFICKÁ LOKALIZACE	45
4.1 Geografická lokalizace textilního a oděvního průmyslu	45
4.2 Postavení textilního a oděvního průmyslu ve světě	47
4.2.1 Postavení textilního a oděvního průmyslu v EU	49
4.2.2 Postavení textilního a oděvního průmyslu mimo EU	52
4.3 Postavení textilního a oděvního průmyslu v ČR	52
4.3.1 OKEČ	55
4.3.1.1 OKEČ 17	56
4.3.1.2 OKEČ 18	60

5	SWOT ANALÝZA	63
5.1	SWOT analýza ČLR	63
5.2	SWOT analýza Bangladéše	64
5.3	SWOT analýza EU	65
5.4	SWOT analýza ČR	66
6	BUDOUCNOST TEXTILNÍHO A ODĚVNÍHO PRŮMYSLU V ČR	69
6.1	Možnosti zlepšení textilního a oděvního průmyslu v ČR	73
6.1.1	Měrenky	74
6.1.2	Malosériová výroba	74
6.1.3	Technické textilie	74
6.1.4	Textilní kompozity	75
6.1.5	Senzorické textilie	77
6.2	Marketingové řešení současné krize	77
7	ZÁVĚR	79
	LITERATURA	81
	GRAFY	89
	MAPY	89
	OBRÁZKY	89
	TABULKY	90

Seznam zkratek:

POE	-	polyethylen
PES	-	polyester
CAD	-	Computer Aided Design. Počítačem podporovaný návrh
UNCTAD	-	United Nations Conference on Trade and development. Konference OSN o obchodu a rozvoji
MFA	-	Multi Fibre Arrangement. Dohoda o textilu a oděvech
ATC	-	Agreement on Textiles and Clothing. Dohoda o textilu a oděvech
GATT	-	General Agreement on Tariffs and Trade. Všeobecná dohoda o clech a obchodu
ILO	-	International Labour Organization. Mezinárodní organizace práce
WTO	-	World Trade Organization. Světová obchodní organizace
HDP	-	Hrubý domácí produkt
EU	-	Evropská unie
ČLR	-	Čínská lidová republika
ČR	-	Česká republika
UV	-	Ultrafialové záření
NASDAQ	-	National Association of Securities Dealers Automated Quotations. Národní spojení obchodníků s cennými papíry
OKEČ	-	Odvětвовá klasifikace ekonomických činností
FED	-	Federal Reserve Systém. Centrální bankovní systém USA
CRA	-	Community Reinvestment Act
FDIC	-	Federal Deposit Insurance Corporation. Korporace USA
MBS	-	Mortgage Backed Security. Hypotékami kryté cenné papíry
CDO	-	Collateralized Debt Obligations. Zajištění úvěrových obligací
SWOT	-	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats. Ekonomická analýza silných a slabých stránek, hrozeb a příležitostí
a.s.	-	Akciová společnost
s.r.o.	-	Společnost s ručením omezeným
Mld.	-	Miliardy
USD	-	Americký dolar
USA	-	United States of America. Spojené státy americké

Úvod

Textilní a oděvní průmysl má velmi dlouhou historii. Historie odívání lidstva sahá až do pravěku, kde lidé nosili oblečení z kůže zvířat. Původním impulsem oblékání byly základní lidské potřeby mezi něž patří zejména ochrana těla a udržení jeho teploty. Rozvoj odívání vznikl díky estetickému cítění lidstva, a také díky lidské víře v nadpřirozeno. Lidé pro své rituály používali různé druhy oblečení a doplňky. Každé historické období, ať se jedná o starověk, středověk či novověk, bylo významnou etapou rozvoje textilního a oděvního průmyslu. Snaha lidí usnadnit si práci ve velké míře napomohla ke vzniku mnoha strojů. Ty jim nejen usnadnily práci, ale také pomocí některých vynálezů došlo k vývoji nových druhů materiálů, ale hlavně se zkvalitňovalo zpracování surovin.

Suroviny, ze kterých se vyráběly textilní výrobky se nacházely na různých místech světa. S poznáváním světa se rozšiřoval jak přenos informací, tak vývoz surovin rostlinného či živočišného původu z jednotlivých kontinentů na další jiné kontinenty. Původně asijské státy měly prvotní postavení v textilním a oděvním průmyslu, neboť na jejich kontinentě se nacházela většina surovin (např. hedvábí), a také měly dlouholetou tradici v jejich zpracování. Přesto se základna textilního a oděvního průmyslu přenesla na evropský kontinent. Evropané vynalezli nové materiály, nové technologické postupy a také nové stroje, které usnadnily práci a hlavně snížily výrobní náklady. Postupem času se textilní a oděvní průmysl v Evropě dostal na vysokou úroveň. Velmi zajímavé je, že většina patentů v tomto odvětví průmyslu pochází právě z České republiky.

Svět ke konci druhé poloviny roku 2008 postihla celosvětová krize, která zapříčinila krach mnoha firem, nevyjímaje firmy z textilního a oděvního průmyslu, což mělo za následek hromadné propouštění zaměstnanců. Textilní a oděvní průmysl se navíc bohužel již dlouhou dobu před finanční krizí potýkal se silnou konkurencí asijských prodejců a výrobců. Tyto dva aspekty způsobily velice citelný, dá se říci, že nezadržitelný pád obou průmyslů.

Hlavním cílem diplomové práce je zjištění postavení textilního a oděvního průmyslu. Součástí této práce je i ukázka vývoje těchto průmyslů až do dnešní doby, vymezení států, které mají silný či slabý textilní a oděvní průmysl, rozebrání a popsání jak moc byla tato odvětví postižena silnou asijskou konkurencí a následnou celosvětovou finanční krizí. Dalším důležitým bodem je budoucnost obou odvětví. Poukázat na to, čím se mají státy zabývat, aby se tento průmysl dostal co nejdříve nejen na původní úroveň, než byl zasažen krizí, ale aby jak textilní, tak i oděvní průmysl zaznamenal výrazný vzestup. Zajímat nás bude celý svět, především však Česká republika, která byla dlouhou dobu kolébkou textilního a oděvního průmyslu.

V celé diplomové práci se používají pojmy textilní a oděvní průmysl. Jedná se o dvě různá zpracovatelská odvětví, která jsou na sobě velmi závislá, a proto jsou v práci zmiňována jako celek, neboť bez textilního průmyslu by nebyl průmysl oděvní.

Důležité upozornění na začátku diplomové práce se týká získaných dat, která jsou v této práci zveřejněna. Statistické úřady bohužel zveřejňují svá data i s několikaletým opožděním, proto nejsou všechna data k aktuálnímu roku, tedy k roku 2010.

1 Pojem textilní a oděvní průmysl

Textilní a oděvní průmysl patří do zpracovatelského průmyslu. V textilním průmyslu dochází k výrobě délkových a plošných textilií, které jsou základní součástí oděvního průmyslu. A proto by bez textilního průmyslu neexistoval ani průmysl oděvní, který je kvůli dodávkám materiálů na něm plně závislý. V následujících bodech jsou popsány jednotlivé průmysly.

1.1 Textilní průmysl

Základním stavebním kamenem textilního průmyslu je surovina, která se většinou vyváží z různých částí světa do jiných částí světa, kde je následně zpracována. Tato surovina je pomocí mnoha procesů přeměňována v hotový výrobek (v plošnou nebo v délkovou textilií), který je nezbytný pro oděvní průmysl. Suroviny mohou být rostlinného, živočišného, minerálního či syntetického původu. Nicméně suroviny živočišné či rostlinné musí projít téměř stejným postupem zpracování.

Vláknenná surovina prvně prochází procesem zvaným **předení**. V tomto procesu se mění základní surovina, která je předkládána ve formě balíků, kde jsou vlákna znečištěná a slisovaná, v délkovou textilií. Předení se skládá z mnoha operací, které na sebe navazují, a pro každou surovinu se mění jejich pořadí. Jedná se o následující procesy: [1]

1. Rozvolňování, čechrání, čištění, mísení

- ◆ Do prvního procesu vstupuje základní surovina, která je, jak již bylo řečeno, slisovaná ve formě balíku.
- ◆ Vláknena se zde rozvolňují do jednotlivých chomáčků, čistí se od cizích příměsí a navzájem se mísí, aby bylo dosaženo nejlepších vlastností budoucí příze.
- ◆ V dnešní době existují čistírenské linky, kde jsou všechny stroje potřebné k tomuto procesu zařazené za sebou.
- ◆ Výsledným produktem první operace je vláknenný materiál ve formě vloček či ve formě rouna, které je navinuté do stůčky.

2. Mykání

- ◆ Do procesu vstupuje výstupní materiál z předchozího procesu.
- ◆ U mykání dochází k vytvoření stejnoměrné pavučiny, která se může shrnout do tzv. pramenu.
- ◆ Používají se dva typy strojů: víčkový mykací stroj (určený pro bavlněný materiál) a válcový mykací stroj (určený pro vlněný materiál).
- ◆ V procesu mykání dochází k napřimování vláken, jejich ojednocování, urovnání,...

3. Příprava pro česání (družení a protahování)

- ◆ Proces se provádí na protahovacích a posukovacích strojích.
- ◆ Proces zajišťuje zlepšení stejnoměrnosti a struktury, orientace vláken a jejich napřimění a v poslední řadě ztenčení pramenů.

4. Česání

- ◆ Pro příze není vhodné, aby obsahovaly krátká vlákna. Tomu zabrání proces česání. Dochází zde k odstranění krátkých vláken a zbylých nečistot.
- ◆ Výsledkem tohoto procesu je pramen zvaný česanec.

5. Družení a protahování

- ◆ Pokud je do procesu zařazen proces česání, tak následuje opět družení a protahování, které bylo již výše zmíněno.

6. Předpřádání

- ◆ Proces předpřádání zajišťuje ztenčení a zpevnění předchozí vlákně předlohy.
- ◆ Výsledkem předpřádání je vznik přástu, který je utvořen buď mírným zákrutem či zaoblováním.

7. Dopřádání

- ◆ V procesu dopřádání dochází ke vzniku příze.
- ◆ Vytváří se trvalý zákrut.

8. Závěrečné práce

- ◆ Dle požadavků dochází k: barvení přízí, čištění přízí, skaní,...

Textilní průmysl se nezabývá jen výrobou délkových textilií, ale také i výrobou plošných textilií, které můžeme získat třemi způsoby. Jedná se o proces tkaní, pletení či o netkané textilie.

Tkaní je založeno na principu provázání osnovy a útku do pravého úhlu. Tkaní také zahrnuje, jako předení, několik na sebe navazujících operací mezi než patří družení, skaní, soukání na křížové cívky, snování, šlichtování, navádění a pak následné tkaní. [1]

Hotová tkanina se třídí podle několika hledisek: [1]

- použitého materiálu → bavlněné, lněné, směsové,...
- podle účelu použití → oblekové, pláštové, prádlové, bytové, technické a jiné tkaniny

Oproti tkaninám jsou **pleteniny** tvořeny většinou jednou soustavou nití, která vzniká vytvořením oček a jejich proplétáním. Existují dva typy pletenin, a to zátažné a osnovní. Zátažné pleteniny jsou tvořeny vodorovnou soustavou nití a osnovní pleteniny jsou tvořeny svislou soustavou nití. [1]

Velmi zajímavé jsou **netkané textilie**, jejichž produkce každým rokem stoupá. Výhodou netkaných textilií je snížení investičních nákladů, zvýšení produktivity práce, snížení spotřeby energie, lepší využití vlákenných surovin,... Z těchto důvodů si zaslouží větší pozornosti.

Jedná se o textilie, které nejsou spojené klasickými metodami jako je například tkaní, pletení, atd. Základem je vrstvená textilie, která je spojená mokrou či suchou cestou na základě mechanického či aerodynamického spojování, či pomocí různých polymerů a jiných metod. Netkané textilie v dnešní době najdeme téměř všude aniž bychom si jejich přítomnost uvědomovali. [2]

Odvětví, ve kterých se nejvíce využívají netkané textilie dle [2]:

1. Netkané textilie jsou nejvíce zastoupeny ve výrobě obalových materiálů.
2. Dalším významným mezníkem jsou geotextilie, které se využívají při stavbě silnic, ve stavebnictví, atd.
3. Velký význam mají ve zdravotnictví, kde z nich jsou vyráběny roušky, hygienické podložky, jednorázová prostěradla, bryndáky, operační čepice, návleky, šátky...
4. Bytové textilie také obsahují netkané textilie. Jedná se o koberce, matrace, nábytkové potahy, závěsy, ubrusy,...
5. V automobilovém průmyslu, oděvním průmyslu, v elektrotechnice a i v řadě dalších odvětví najdeme další produkty z netkaných textilií.

Objem produkce netkaných textilií se každým rokem zvyšuje, a to kolem 6-ti%, a na celosvětové produkci textilií se podílí 20%, což činí kolem 4 miliónů tun za rok dle [2].

1.2 Oděvní průmysl

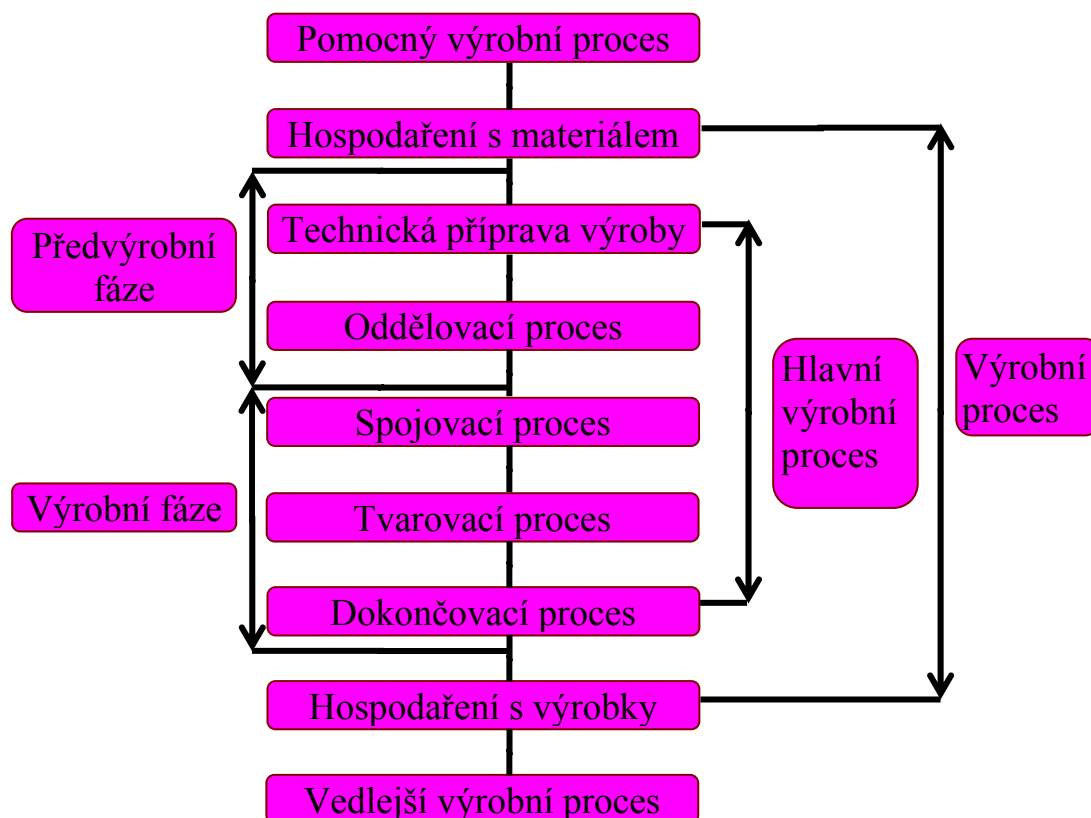
Oděvní průmysl se vyznačuje specializovanou organizací práce a automatizací některých pracovních operací. Skládá se z veškerých textilních a netextilních materiálů, které se dělí na metrovou a drobnou přípravu. Do metrové přípravy se řadí vrchové materiály, podšívky,... Naproti tomu drobná příprava obsahuje textilní materiály (šicí nitě, stuhy, pruženky,...) a technické materiály (knoflíky, zdrhovadla, kostice,...). [1]

Oděvní výrobky můžeme rozlišovat nejen podle jejich složení, ale také podle jejich účelu použití. Jedná se zejména o vrchní oděvy, spodní oděvy a oděvní doplňky. I tyto skupiny můžeme dále dělit podle toho, zda se jedná například o oděv společenský, sportovní, nebo zda jde o noční či denní spodní oděv,... Důležité jsou požadavky zákazníků a výrobců na daný oděv. Zákazníka především zajímá, zda je oděv pohodlný, praktický, módní a jak se má o oděv starat. Nejdůležitější pro zákazníka je však jeho cena. Naproti tomu výrobce má úplně jiné požadavky. Pro výrobce je velmi důležitý výrobní postup a s ním spojená náročnost výroby a její náklady. [1]

Od plošných a délkových textilií je dlouhá cesta k vytvoření oděvu. Oděvní průmysl se skládá z mnoha dílčích operací, které jsou shrnuté v jeden celek zvaný

komplexní výrobní proces. Komplexní výrobní proces se skládá z hlavních, pomocných a vedlejších procesů, které zahrnují další operace jak je vidět v tabulce 1. [1]

Tabulka 1 Komplexní výrobní proces

Zdroj: [1]

Technická příprava výroby obsahuje návrh modelu, konstrukční přípravu výroby, technologickou přípravu výroby a ekonomickou přípravu výroby. V této fázi se nic nevyrábí, jen ukazuje, co se bude realizovat a jakým způsobem,... Většina prací z této operace se dělá pomocí počítačových programů. Mezi nejzajímavější a nejpoužívanější program patří CAD systém. [1]

Zajímavým procesem je **proces oddělovací**, kde dochází nejdříve k naložení materiálu, následně k položení stříhových šablon a pak k vlastnímu oddělování. Pro oddělovací proces se používá několik řezacích elementů. Základním řezacím elementem jsou klasické krejčovské nůžky, dále elektrické nůžky a pokračuje to od vykrajování přes řezání až po vysekávání. Tyto metody oddělování řadíme mezi metody konvenční.

Dále existují metody nekonvenční. Mezi ně patří řezání vodním paprskem, ultrazvukem, elektrojiskrou, laserem a plazmou. [3]

Po oddělovacím procesu následuje **proces spojovací**. Zde dochází ke vzniku oděvního výrobku. Spojování oděvních výrobků může také probíhat pomocí konvenčních a nekonvenčních způsobů. Konvenční způsoby jsou založené na základě spojování šitím nebo špendlením. Naproti tomu nekonvenční způsoby jsou založené na spojování pomocí lepení, svařování a nýtování. [4]

Tvarovací proces dává oděvnímu výrobku konečný vzhled. Princip je založen převážně na tepelném a vlhkotepelném procesu. Tvarovací proces provází jednotlivé fáze celého výrobního procesu. Do tvarovacího procesu patří žehlení, podlepování, fixace a speciální tvarování. [5]

Poslední částí oděvní výroby je **dokončovací proces**, kde je výrobek vystaven konečné úpravě, čištění, adjustaci,.. Pak už následuje jen převoz hotových výrobků do skladů a následné jejich přemístění do prodejen.

S oděvním průmyslem je úzce spojená i statistika, která se využívá pro stanovení velikostního sortimentu. Při průmyslové výrobě nelze vyrábět oděvy na všechny lidské proporce. Pro tento případ existuje zakázková výroba, která ušije oděv přímo na konkrétního jedince. Pro průmyslovou výrobu jsou, na základě mnoha naměřených tělesných proporcí, určeny velikostní systémy. Existuje mnoho velikostních systémů. Pro zajímavost například Oděvní podnik a.s. si vytvořil vlastní studie tělesných rozměrů, na jejichž základě vytvořil svůj velikostní sortiment. Vytvořit si v dané zemi vlastní velikostní sortiment má několik výhod. Ukažme si to na příkladu. Proporce lidí na světě jsou odlišné a to třeba díky jejich rase. Například Číňané jsou menšího vzrůstu a menší hmotnosti než Evropané. Odlišnost proporcí nemusí být dána jen lidskou rasou, ale může se lišit i místem, kde lidé žijí. Převážně Němci a Britové jsou mohutnější postavy nežli Češi.

1.3 Dělení textilních produktů z hlediska použitých surovin

Základním kamenem textilního průmyslu, tak jako u všech průmyslů, je vstupní materiál, tzv. surovina. Celkem existují dvě skupiny vstupních materiálů. První skupina je tvořena přírodními produkty a to živočišného, rostlinného či minerálního původu (jedná se například o vlnu, len, bavlnu,...). Druhou skupinu tvoří syntetické materiály, což jsou materiály vyrobené člověkem. Jejich produkce se neustále zvyšuje. Do této skupiny patří například polyester (PES), polyethylen (POE), viskóza, elastan,...

Přírodní či živočišné suroviny, určené pro textilní a oděvní průmysl, můžeme najít v celém světě, a to díky kolonizaci některých kontinentů. Zajímavostí je, že získávání primárních surovin a jejich zpracování nemusí probíhat na stejném místě. Zpracování surovin může probíhat úplně na jiném kontinentě.

1.3.1 Živočišná vlákna

Živočišná vlákna získáváme ze zvířat, a to konkrétně z jejich srsti či žíně (například koňská žíně). Mezi nejvíce využívaná zvířata, která se chovají speciálně pro tento účel patří ovce, kašmírské a angorské kozy, lamy, alpaky, velbloudi, vydry, bobři,... [6]

Velkou zajímavostí této skupiny je, že se do ní řadí i přírodní hedvábí, neboť hedvábí se získává z živočicha zvaného bourec morušový. Hedvábí je velmi populární materiál, a to díky jeho vynikajícím vlastnostem mezi něž patří jasný lesk, lehkost, vzdušnost a příjemný pocit při nošení. Mezi největší producenty přírodního hedvábí patří Čína, jejíž celosvětová produkce hedvábí v roce 2004 činila 70%. Mezi další významné producenty hedvábí patří ostatní asijské státy a to hlavně Indie, Vietnam, Thajsko, Turkmenistán, Uzbekistán,... [6]

Mezi hlavní a nejpopulárnější zástupce živočišných vláken se řadí vlna, která se získává ze srsti ovcí. Na světě žije několik druhů ovcí, jejichž srst se liší barvou, strukturou a hlavně průměrem chlupů.

Podle průměru chlupů můžeme vlnu dělit do 3 tříd dle [7] na:

1. třída Merino

- jedná se o nejtenčí vlnu (menší než 24,6 micrometru)
- hlavním producentem je Austrálie

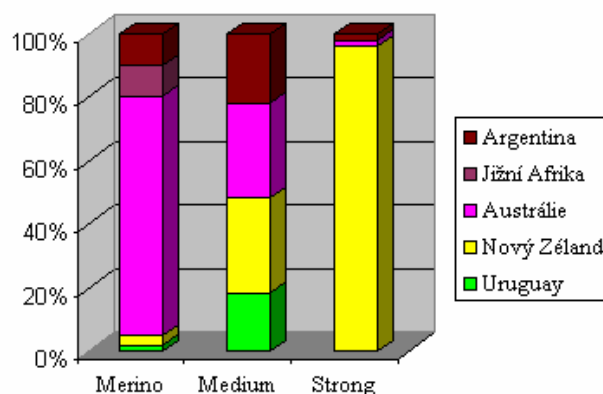
2. třída Medium

- prostřední skupina (v rozmezí 24,6 – 32,5 micrometru)
- hlavními producenty je Nový Zéland a Austrálie

3. třída Strong

- poslední skupina (nad 32,6 micrometru)
- hlavním producentem je Nový Zéland

Světová produkce výše zmíněných tříd vlny pro rok 2007 je uvedena v grafu 1.

Graf 1 Světová produkce vlny třídy Merino, Medium a Strong pro rok 2007 (v %)

Zdroj: [7]

Vlna patří mezi nejvíce používaná živočišná vlákna v oděvním průmyslu, a to díky tepelně-regulačním vlastnostem. Používá se na výrobu obleků, svetřů, šál, ... Její využití najdeme i ve stavebnictví, kde se využívá jako tepelný izolant. Další využití vlny je v bytovém sektoru.

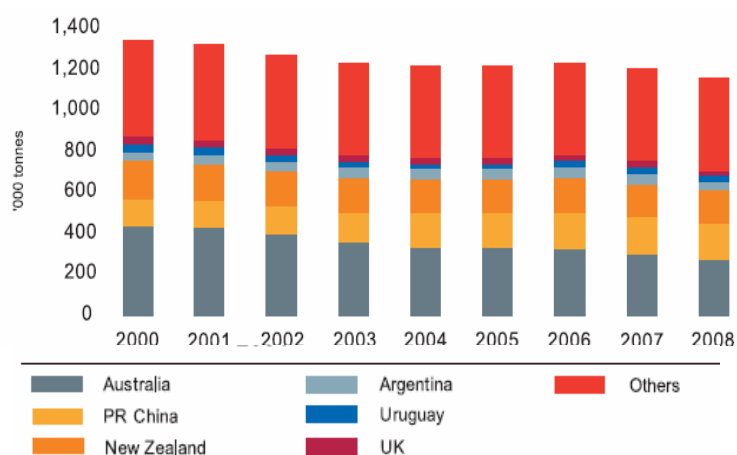
V dnešní době vlnu můžeme najít nejen v oblečení, ale i ve spacích pytlích, kobercích, dekách, ve stavebnictví, kde se používá pro vynikající tepelně-regulační vlastnosti, a to zejména pro izolace. S rozrůstáním uplatnění vlny se zvyšovala poptávka po tomto materiálu. Díky zvýšené poptávce vznikly na určitých místech naší planety farmy (hlavně v Číně, Austrálii, na Novém Zélandu a v Indii), na kterých se chovaly a chovají ovce právě za účelem získání srsti. Spotřeba vlny na světě se roku 2008 vyšplhala až na 1,19 miliónů tun, jak je uvedeno v tabulce 2. Z toho jde téměř 60% na výrobu oblečení. [8] [9]

Tabulka 2 Celosvětová spotřeba vlny v letech 1900 - 2008

Rok	Spotřeba vlny (v tis. tunách)
1900	730
1950	1 057
1980	1 599
1985	1 744
1990	1 927
1995	1 486
2000	1 357
2005	1 228
2006	1 229
2007	1 221
2008	1 191

Zdroj: [8]

Seznam největších producentů vlny je znázorněn v grafu 2, kde je zřejmé, že Austrálie patří mezi největší producenty, a to také díky chovu speciálního druhu ovčí - Merino.

Graf 2 Největší světoví producenti vlny v letech 2000 – 2008 (v tis.tun)

Zdroj: [10]

1.3.2 Rostlinná vlákna

Rostlinná vlákna mají také mnoho svých zástupců. Do této skupiny patří len, juta, konopí, sisal, bavlna,... Avšak mezi nejpobulárnější rostlinná vlákna patří zejména bavlna, juta (ta je oblíbená hlavně na území Evropy) a sisal (ten je upřednostňován v teplých oblastech jako je například Mexiko). Světová produkce výše zmíněných rostlinných vláken je zaznamenána v níže uvedené tabulce 3.

Tabulka 3 Celosvětová produkce rostlinných vláken v roce 2007

Druh vlákna	Světová produkce (miliony tun)
Bavlna	26,5
Juta	3,2
Len a konopí	1,0
Kokosová vlákna	0,5
Sisal	0,3

Zdroj: [69]

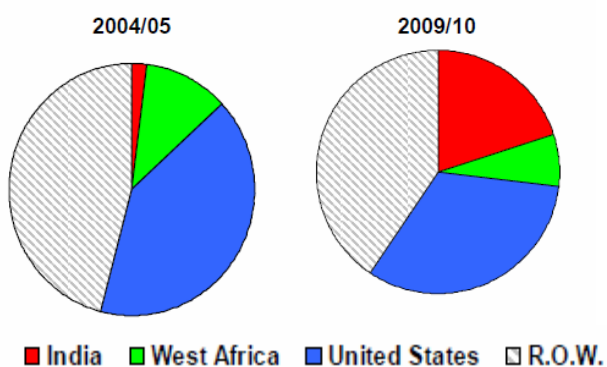
Bavlna se získává ze semen keře zvaného bavlník a patří mezi top materiály, a to zejména u oděvních výrobků. Vyniká hlavně díky svému komfortu při nošení a také díky vynikajícím mechanicko-fyzikálním vlastnostem. V dnešní době si nedovedeme představit nějaký oděvní výrobek bez jejího použití. Z těchto důvodů je její produkce značně velká a je znázorněna v tabulce 4.

Tabulka 4 Největší producenti bavlny pro rok 2008/2009

Země	Produkce (v tis. tunách)
Čína	7 947
Indie	5 443
USA	2 945
Pákistán	1 960
Brazílie	1 361
Uzbekistán	1 110
Turecko	501

Zdroj: [11]

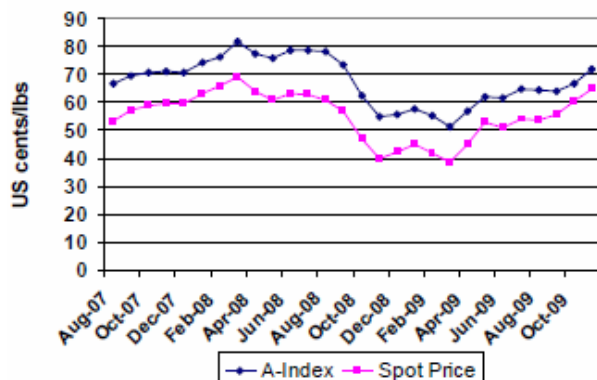
Zajímavostí je, že dříve v produkci bavlny byly na prvním místě jiné státy než jsou v dnešní době. Tento fakt je zaznamenán v grafu 3.

Graf 3 Produkce bavlny v letech 2004/05 a 2009/10 (poměrné zastoupení)

Zdroj: [12]

S růstem produkce bavlny rostla i její cena. Avšak v roce 2009, díky finanční krizi, bavlna zaznamenala jak růst ceny, tak i její pokles. Ve Spojených státech amerických se cena bavlny pro rok 2009 pohybovala následovně podle grafu 4:

Graf 4 Měsíční pohyb cen bavlny v letech 2007 – 2009

Zdroj: [12]

Celosvětová produkce bavlny v roce 2008 dosáhla dle [8] 23,3 miliónů tun, jak je uvedeno v tabulce 5, a UNCTAD předpokládá, že produkce bavlny se bude od roku 2008 zvyšovat.

Tabulka 5 Celosvětová spotřeba bavlny v letech 1900 - 2008

Rok	Spotřeba bavlny (v tis. tunách)
1900	3 162
1950	6 647
1980	13 844
1985	17 383
1990	18 997
1995	19 962
2000	18 901
2005	24 763
2006	26 452
2007	26 150
2008	23 300

Zdroj: [8]

1.3.3 Syntetická vlákna

Velký „boom“ zaznamenala syntetická vlákna, a to hlavně díky jejich levné výrobě a lepším mechanicko-fyzikálním vlastnostem. Tato vlákna se snaží nahradit vlákna přírodní. Avšak v kombinaci přírodních vláken se syntetickými se dosahuje ještě účinnějších vláken. U těchto vláken však existuje řada výhod i nevýhod. Mezi výhody se řadí zejména cenová dostupnost a hlavně dobré mechanické vlastnosti. Mezi nevýhody patří nízká propustnost vzduchu a vlhkosti, vysoká hořlavost a produkce statické elektřiny.

Prvně se začal v USA vyrábět polyamid, a to roku 1938. O tři roky později ve Velké Británii vynalezli dnes hodně používaný polyester. Postupem času začala přibývat další syntetická vlákna jako například polyakrylnitril (1950), polypropylen, elastan,... [14]

Syntetická vlákna najdeme v dnešní době téměř v každé textilií, proto jejich spotřeba každoročně stoupá, a to zhruba o 8-10%. Jak je vidět v tabulce 6, tak z původních 69 tisíc tun z roku 1940 se produkce syntetických vláken vyšplhala až na 41,398 miliónů tun v roce 2008, což značí enormní nárůst a zájem o tento druh vláken. [8]

Tabulka 6 Celosvětová spotřeba syntetických vláken v letech 1940 - 2008

Rok	Spotřeba syntetických vláken (v tis. tunách)
1940	69
1960	702
1980	10 625
1990	15 374
1995	19 190
2000	30 288
2005	38 157
2006	39 772
2007	42 890
2008	41 398

Zdroj: [8]

Nejen přírodní vlákna obsahují různé druhy vláken, ale stejně na tom jsou i vlákna syntetická. Mezi nejpoužívanější syntetická vlákna patří: polyester, polyamid, polyethylen, polypropylen, akryl, nylon, olefin,... Z tabulky 7 je patrné, že nejvíce používaný je právě již zmíněný polyester, kde se jeho produkce zvyšuje každoročně téměř o 8% dle [15]

Tabulka 7 Celosvětová produkce syntetických vláken v letech 1975 – 2008

(v tis. tunách)

Druh vlákn	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2008
Polyester	3 370	5 130	6 500	8 670	11 950	18 900	24 700	30 320
Polyamid	2 490	3 150	3 450	3 740	3 740	4 120	3 800	3 560
Akryl	1 390	2 060	2 380	2 320	2 440	2 530	2 500	1 890
Ostatní	190	290	790	640	1 060	2 850	3 800	3 060

Zdroj: [15]

Mezi největší výrobce syntetických vláken patřily Spojené státy americké a Evropa (tabulka 8). Avšak v dnešní době se jedničkou na trhu ve výrobě syntetických vláken staly asijské státy, a to zejména ČLR, která vyrobí kolem 70-ti% z celkového množství těchto vláken, jejichž produkce dosahuje celosvětově 45 miliónů tun dle [15].

Tabulka 8 Podíl států na produkci syntetických vláken v letech 1975 – 2008 (v %)

Území	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2008
Západní Evropa	25	21	20	18	15	12	6	6
Německo	7	6	6	5	4	3	2	2
USA	28	27	22	20	18	13	10	7
Japonsko	13	13	11	9	8	5	3	3
Ostatní	34	39	47	53	59	70	79	82

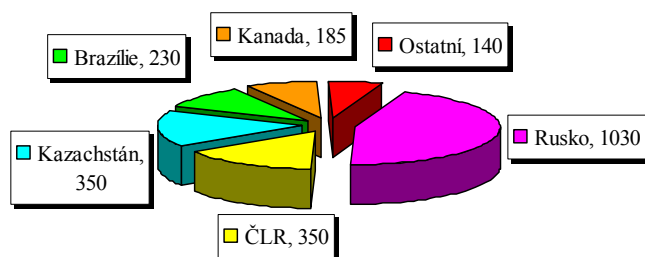
Zdroj: [15]

1.3.4 Minerální vlákna

Minerální vlákna se řadí mezi vlákna přírodní. Nejdůležitějším minerálním vláknem je vlákno skleněné, které je velmi využíváno ve stavebnictví a hlavně v elektrotechnice. Skleněné vlákno vyniká v mnoha směrech, a to zejména v odolnosti proti ohni, slunečnímu záření a vyznačuje se dobrou vodivostí. Právě díky vodivosti se skleněné vlákno často používá v elektrických obvodech, avšak to není jeho jediné využití. Své uplatnění našla skleněná vlákna i v plastech, neboť díky nim plasty získávají větší pevnost a pružnost.

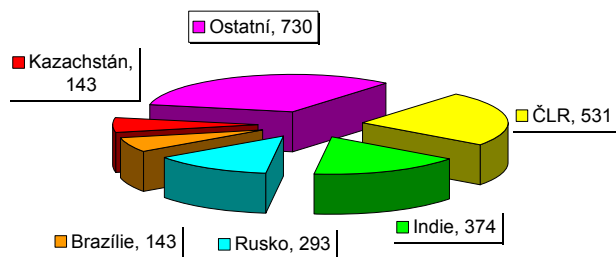
Skleněná vlákna se získávají odlišnými způsoby. Do procesu vstupuje oxid křemičitý, neboli pískovec, který je roztavován v pecích. Po dosažení bodu varu se do materiálu přidávají další chemické sloučeniny, které ovlivňují jeho mechanicko-fyzikální vlastnosti. Následně se sloučenina protahuje přes trysky, kde se ochlazuje. [16] [17]

Mezi dominantní výrobce skleněných vláken patří Rusko, ČLR, Kazachstán, Brazílie a Kanada, jejichž produkce v roce 2007 je zaznamenána v grafu 5 a spotřeba v grafu 6. Skleněná vlákna však mají jeden zásadní nedostatek. Jsou pro zdraví člověka škodlivá. Dříve se používal azbest, který byl daleko agresivnější než skleněné vlákno. Způsobil rakovinu, a proto byla jeho výroba zakázána. [18] [19]

Graf 5 Výroba skleněných vláken v roce 2007 (tis. tun)

Zdroj: [18]

Graf 6 Spotřeba skleněných vláken v roce 2006 (tis. tun)

Zdroj: [18]

1.4 Dělení textilních výrobků podle konečných produktů

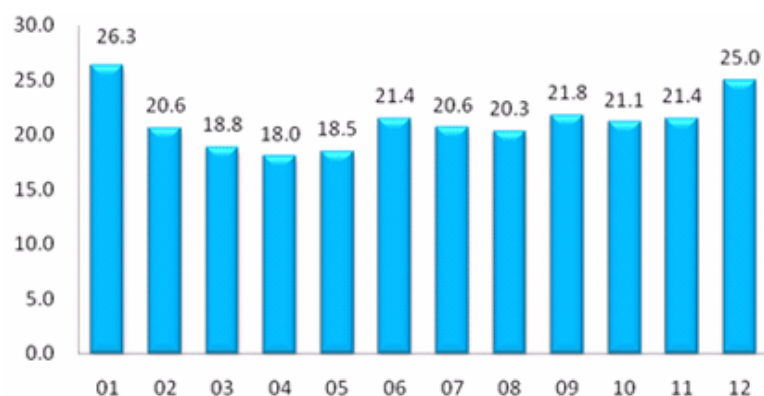
Výše zmíněná vlákna se různými technickými postupy zpracovávají do různých „forem“. Jedná se o textilní materiály, které mají své uplatnění v konfekční výrobě, dále slouží pro technické účely a pro bytový textil. Velký význam v dnešní době mají netkané textilie, které se využívají v různých průmyslových odvětvích.

1.4.1 Konfekce

Výroba oděvů je obor, který je velmi nestabilní. Ovlivňuje ho řada aspektů. Hlavním faktorem nestability je módní trend, který se velmi často mění, a proto úspěch spočívá v rychlosti reakce na změnu poptávky.

Pojem konfekce označuje hromadnou průmyslovou výrobu oděvů nebo jejich doplňků. Oděvy se vyrábí v normalizovaných velikostech. Konfekční oděvy se vyznačují dostupnější cenou než kusové či malosériové výrobky. [20]

Hodnota světové produkce oděvů v roce 2007 dosáhla 345,3 biliónů dolarů. Ve Spojených státech amerických produkce oděvů v roce 2008 činila 9,3 biliónů dolarů. Produkce oděvních výrobků v Číně roku 2009 činila průměrně 2 miliardy kusů oděvního zboží za měsíc viz graf 7. [21] [22]

Graf 7 Měsíční produkce oděvních výrobků v Číně pro rok 2009
(ve 100 milionech kusů)

Zdroj: [22]

1.4.2 Technický textil

Technické textilie mají v dnešní době velký význam. Jedná se především o geotextilie, filtry, sítě, tapety, atd. Tento druh textilií se nachází v nekonvenční sféře běžného života. Jsou využívány pro výrobu sportovního vybavení, speciálních pracovních oděvů, pro medicínu,... Jedná se o velmi lukrativní směr výroby textilních materiálů, neboť velmi dobře nahrazují konvenční materiály jako je kov, dřevo či plast. Technické textilie můžeme mimochodem najít v průmyslu automobilovém, stavebním, apod. jak je uvedeno v tabulce 9.

Tabulka 9 Odvětví, ve kterých se používají technické textilie

Odvětví	Druhy výrobků
Automobilový průmysl	Airbagy, polstrování, izolace, odhlučnění,...
Stavební průmysl	Izolace, obložení, tepelná izolace, zvuková izolace,...
Obalový průmysl	Pytle, šňůry, přepravní kontejnery,...
Geoinženýrství	Geomembrány, geosítě, drenáže, ochrana potrubí,...
Zdravotnictví	Roušky, pleny, podložky, obvazy, operační pláště,...

Zdroj: Vytvořeno autorem

Popularita technických textilií každoročně stoupá, což nám dokazuje i následující tabulka 10, která byla sestavena v roce 2004 a ukazuje vývoj spotřeby

technických textilií do daného roku a následně prorokovala spotřebu těchto textilií na další období, a to až do roku 2010. Spotřeba je určena pro konkrétní oblasti využití technických textilií. [23]

Tabulka 10 Celosvětová spotřeba technických textilií v letech 1995 – 2010 (tis.tun)

Oblast	1995	2000	2005	2010
Zemědělství	1 173	1 381	1 615	1 958
Stavebnictví	1 261	1 648	2 033	2 591
Konfekce	1 072	1 238	1 413	1 656
Geotextilie	196	255	319	413
Bytový textil	1 864	2 186	2 499	2 853
Průmysl	1 846	2 205	2 624	3 257
Zdravotnictví	1 228	1 543	1 928	2 380
Dopravní stroje	2 117	2 479	2 828	3 338
Obaly	2 189	2 552	2 990	3 606
Ochrana	184	238	279	340
Sport	841	989	1 153	1 382
Celkem	13 971	16 714	19 683	23 774

Zdroj: [23]

1.4.3 Bytový textil

Bytové textilie mají na celosvětovém trhu velké zastoupení. Jedná se o všechny potahové látky, podlahové textilie (koberce), nábytkové a dekorační textilie (přehozy, příkrývky,...), záclony, ručníky, utěrky, ubrusy,... Jedná se o zboží dlouhodobějšího charakteru. Výhodou bytového textilu je menší proměnlivost módního trendu než jak je tomu u konfekce.

2 Historie textilního a oděvního průmyslu

Historie textilní a oděvní výroby sahá až do období pravěku. Původním podnětem pro tento vznik oděvů byly základní lidské potřeby. Existuje mnoho důvodů proč člověk začal vytvářet oděvní výrobky. Hlavním důvodem byla ochrana člověka proti zimě, větru, slunci, dešti,... Avšak jsou zde spekulace i o jiných důvodech oblékání člověka. Mohl to být stud, ochrana před nadpřirozenou mocí, nadřazenosti člověka nad zvířetem,... Nicméně podle všeho existovaly tři hlavní důvody dle[24]:

1. ochrana před povětrnostními vlivy
2. prostředek k zahalování částí těla
3. estetický význam

Prvním oděvním materiálem člověka byla kůže či kožešina z ulovených zvířat (viz obrázek 1). Následně se primitivními způsoby zpracovávaly určité kožešinové imitace získané ze srsti zvířat. Tato kožešina se nejdříve tvarovala do podoby oděvu pomocí ostrých dřivek, které spínaly části kožešiny. Následně se začalo používat kostěných jehel (obrázek 2), které sešívaly oděv.

Obrázek 1 Oděv pravěkého člověka

Zdroj: [25]

Obrázek 2 Kostěné jehly

Zdroj: [26]

S rozvojem obchodu se začaly rozvíjet další materiály a postupy pro zhotovení textilních výrobků. Jak již bylo zmíněno, tak prvotním materiálem byla kožešina, která byla velmi dlouhou dobu používána. I přes značnou dominanci kožešiny se pomalu do popředí dostávaly jiné materiály a to buď rostlinného, nebo živočišného původu. Prvně se začaly v období kolem 7 000 let př.n.l. pěstovat rostliny, ze kterých se vyráběla vlákna (např. len setý). Následně se začala používat ovčí vlna a to v 5. století př.n.l. Díky zvyšující se poptávce po tomto materiálu se začaly ovce pro tento účel postupně chovat ve velkém množství. Mezi druhé významné vlákno živočišného původu se řadí hedvábí, které se získává z bource morušového. [27] [28]

Postupem času, jak se rozvíjel textilní a oděvní průmysl, docházelo k výrobě převratných vynálezů a k používání dalších nových surovin. Původně byla kolébkou textilu Asie. Např. v Číně bylo prvně vyrobeno hedvábí a Čína si jeho výrobu velice bedlivě střežila. Z Číny známe i první náznaky zušlechťování textilií pomocí přírodního barviva. Indie zase byla kolébkou bavlníku a Egypt kolébkou lnu. Po „objevech“ v těchto částech světa však začala přejímat výraznou převahu ve vývoji textilního odvětví Evropa. Důvodem byla největší koncentrace obyvatelstva právě na tomto kontinentu.

Veliký převrat v technologii potřebné pro textilní průmysl nastal především v době velké průmyslové revoluce, která začala ve Velké Británii na konci 18. století a počátku 19. století. Díky ní došlo k převratným vynálezům, na základě kterých bylo vyrobeno velké množství zcela nových strojů pro tento průmysl a hlavně se zvýšila produktivita práce. Do vynálezu šlapacího kolovratu textilní průmysl omezovala pomalá produkce. [29]

V novodobých dějinách došlo k mnoha dalším velkým převratům a objevům v oblasti textilního a oděvního průmyslu. Za prvé vznikla první umělá vlákna, která velmi rychle našla své uplatnění a oblibu na celém světě a za druhé bylo vytvořeno nové a ucelené odvětví textilního strojírenství, jehož značná část se nacházela na území naší republiky. A za třetí došlo i k přesunu a re-lokalizaci textilního odvětví z tradičních oblastí do oblastí s levnou pracovní silou.

3 Finanční krize a její dopad na textilní a oděvní průmysl

Slovo krize nás pronásleduje na každém kroku. Tento pojem slyšíme v televizi, v rádiu, čteme o něm v novinách, časopisech. Můžeme si být jisti, že krize potká každého z nás. Slovo krize dle [30] znamená těžkou, svízelnou situaci až katastrofu. Krize má mnoho podob: krize středního věku, krize manželská, politická krize,... Nás však bude zajímat krize finanční.

Pojem finanční krize není nikterak přesně definován, neboť jde o rozsáhlý pojem. V podstatě se jedná o kolísání reálného produktu okolo dlouhodobého trendu vývoje ekonomiky. V ekonomické terminologii se více používá pojem recese či deprese nežli pojem finanční krize. [31]

Rozdíl mezi recesí a depresí je pouze v kvantitě. Pojem recese pochází z latinského slova *recessio*, což znamená ústup. Jedná se o pokles hrubého domácího produktu (HDP), a to po dvě či více následující čtvrtletí v roce. Recese může zahrnovat pokles zaměstnanosti, investic a zisků společností, a také může být doprovázena klesajícími cenami (deflací) či rychle stoupajícími cenami (inflací). Dlouhodobou recesi můžeme nazvat ekonomickou depresí. [32]

Jak již bylo zmíněno, tak finanční krize je obsáhlý pojem, proto je dělena na několik dílčích krizí, mezi něž patří krize úvěrová, měnová, dluhová, krize likvidity, krize investiční, krize bankovní a platební bilance. Každá tato dílčí krize má své vlastní charakteristické rysy. Může docházet k propojení těchto krizí, což pak má za následek rozvrat i těch nejsilnějších ekonomik a v konečném důsledku může dojít až ke krachu globální ekonomiky. [31]

Obecně lze definovat znaky finančních krizí dle [33], které shrnul Heczka takto:

1. Finančním krizím předchází finanční deregulace a liberalizace kapitálových transakcí.
2. Měnové krizi předchází zvýšení přílivu zahraničního kapitálu.
3. Příliv zahraničního kapitálu tlačí na zhodnocení domácí měny, zhoršování vnější rovnováhy a oslabení finančního sektoru.

4. Bankovní krize jsou spojeny s nadměrnými půjčkami na aktiva se spekulacně vysokými cenami.
5. Finanční krizi doprovází panika a díky ní zahraniční investoři zavírají, či dokonce se zbavují svých firem v jiných zemích a tyto země zvyšují své úrokové sazby.
6. Odliv zahraničního kapitálu a problémy se splácením úvěrů díky zvyšování zahraničních úrokových sazeb. To má za následek znehodnocení domácí měny.

Dle Goldsmitha je velmi těžké definovat finanční krizi, ale je velmi zřejmé, že propukla. Můžeme ji charakterizovat jako prudké, okamžité a ultracyklické zhoršení některých či všech finančních indikátorů jako je např. krátkodobá úroková míra, cena aktiv, insolventnost firem a úpadek finančních institucí. [34]

Finanční krizi popsal i Bordo, který ji definuje jako změnu v očekávání, a to z důvodu obavy z úpadku finančních institucí, které směřují ke konverzi reálných a nelikviditivních aktiv do peněžní formy dle [35].

Musílek definuje finanční krizi jako výrazné zhoršení většiny finančních indikátorů. To se projevuje nedostatečnou likviditou finančního systému, výrazným poklesem hodnoty finančních a nefinančních aktiv,... [35]

Finanční krize nevznikne ze dne na den, ale vyvíjí se dlouhou dobu a její dopady jsou katastrofální pro všechna odvětví průmyslu, a to včetně textilního a oděvního. Současná finanční krize vznikla ve Spojených státech amerických a postupně se přenesla do Evropy. Ani Česká republika nebyla výjimkou a krize ji zasáhla také s velkou intenzitou. Finanční krizi dnes pocítil snad už téměř každý. Zasáhla řadu tuzemských odvětví nevyjímaje textilní a oděvní průmysl.

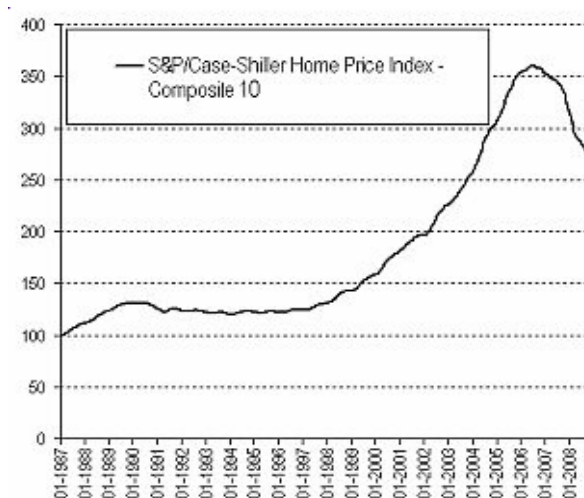
3.1 Vznik finanční krize

Určit přesné datum vzniku současné finanční krize, která vznikla ve Spojených státech amerických, je velmi složité. Existuje mnoho příčin, jejichž počátky můžeme nalézt již na konci minulého století v době hospodářského růstu a ekonomické prosperity, kdy se již postupně objevovaly zprávy o problémech. Uvedeme si několik příčin, které vyvolaly celosvětovou finanční krizi.

První příčinu bychom měli hledat v americké legislativě. Americký kongres přijal roku 1977 zákon zvaný „Community Reinvestment Act“ (CRA). Tento zákon obsahoval nařízení poskytovatelům hypoték, zákaz diskriminovat nevhodné žadatele, což znamená lidi ze sociálně slabých vrstev. Státně podporované banky reagovaly na daný zákon lacinějšími hypotékami v chudých oblastech. Avšak tyto oblasti byly přísně regulované „Federal Deposit Insurance Corporation“ (FDIC). [31]

Roku 1995 za vlády prezidenta Billa Clintona nastala revize CRA, která umožnila lidem ze sociálně slabých vrstev snadně získat půjčky a hypotéky. Důvod revize CRA byl stimulovat sekundární trh s hypotékami, což napomohlo ke zvýšení produktivity v USA. Američtí obyvatelé velmi rychle reagovali na danou změnu a ve velkém si začali půjčovat peníze. Lidé si hlavně brali hypotéky na nákup nemovitostí. Díky velké poptávce po nemovitostech se začala zvyšovat i jejich cena. [31]

Velký nárůst cen nemovitostí byl zaznamenán od roku 1997, a to hlavně v místech „Územního plánování“ viz níže uvedený graf 8. [36]

Graf 8 Vývoj cen nemovitostí v USA od roku 2000 do roku 2008

Zdroj: [37]

Územní plánování je úředně omezená rozloha půdy určená k výstavbě. K první takovéto regulaci došlo na Havaii a v Kalifornii. Následně došlo k velkému a rychlému nárůstu regulačního opatření, a to do 28 států v USA. V místech, kde platilo regulační opatření, se rapidně zvýšily ceny nemovitostí. Tento nárůst cen byl pětinasobkem disponibilního důchodu, což je důchod, který získávají domácnosti a skládá se ze všech důchodů (mzdy, renty,...) a transferovaných plateb. Samozřejmě musí být odečtena od

disponibilního důchodu daň a zbytek tohoto důchodu mohou domácnosti použít na svou spotřebu a úspory. V místech, kde neplatilo regulační opatření, což bylo v ostatní 22 státech USA, byl nárůst nemovitostí trojnásobkem disponibilního důchodu. [36] [38]

Předchozí příčiny napomohly k vytvoření dalších problémů, které způsobily vznik finanční krize. Lidé si brali hypotéky od bank. Hypotéky byly poskytovány většinou (např. hypotéka na nemovitost) ve vyšších finančních částkách a na dlouhou dobu jejich splatnosti (20 a více let), což bankám nevyhovovalo. Díky tomu vzniklo „Finanční inženýrství“. Banky se snaží dostat do svých portfolií aktiva, se kterými mohou obchodovat. Velmi zjednodušeně to znamená, že banka financováním aktiv postoupí pohledávky svých klientů třetí osobě, a to ve formě cenných papírů. Tento proces je nazýván „Mortgage-backed securiting“ neboli MBS. Tyto cenné papíry putují do investičních bank, kde jsou následně přebaleny (můžeme i říci přejmenovány) do podoby dluhového produktu, což je označováno jako „Collateralized Debt Obligations“ (CDO). Tento krok napomůže bankám tím, že se banky zbaví většího množství méně likvidních položek s dlouhou splatností. [39] [40]

Období 90. let 20. století je považováno za období rozvoje technologie. Největším boomem byl internet. Internet velmi napomohl ke vzniku nových firem a různých internetových vyhledávačů (např. Google, Yahoo,...). Obliba internetu byla obrovská. Lidé z vyspělých států mu natolik propadli, že ho v dnešní době má naprostá většina populace těchto vyspělých států. Právě důvod obliby internetu výrazně podpořil rozšiřování investic do této nové oblasti komunikační techniky a technologií. Lidé si začali kupovat akcie internetových společností. Vidina velkého zisku z těchto akcií přiváděla další a další lidi nakupovat akcie ve velkém, a to na dluh formou úvěrů. Začala vznikat tzv. bublina „Dotcom“. Roku 2000 vlastnilo akcie internetových společností téměř 80% domácností a tento rok dochází k tzv. splasknutí bubliny. Internetové firmy nedosáhly plánovaných zisků. Nedokázaly pokrýt všechny své náklady, což zapříčinilo jejich platební neschopnost vůči ostatním společnostem, a tak zapříčinili svůj zánik i zánik jejich partnerů. [39]

Společnost NASDAQ (National Association of Securities Dealers Automated Quotations) patří mezi největší společnosti s elektronickým burzovním trhem v USA a ve světě. NASDAQ byla založena roku 1971 Asociací národních obchodníků s cennými papíry. Dá se zde obchodovat s akciemi, opcemi,... Obsahuje přes 3900 kótovaných

společností z 39 zemí celého světa. K hodnocení využívá burzovní index NASDAQ 100. [41]

Roku 1998 tento index překročil 2000 bodů, což byl dvojnásobný počet než v roce 1995. Extrémní nárůst tento index zaznamenal v letech 2000 – 2001 jak je uvedeno v grafu 9. Po pádu internetových firem se během pár měsíců rapidně snížil počet bodů a to z 5000 na 2500. Situace se neustále zhoršovala a v říjnu roku 2002 index poklesl na již pouhých 1200 bodů. [39]

Graf 9 Vývoj indexu NASDAQ 100 od roku 1994 do roku 2004 (v bodech)

Zdroj: [42]

Finanční krizi zapříčinily i účetní podvody velkých společností. Společnost Enron byla americkým energetickým koncernem, který vznikl roku 1985 fúzí dvou firem: Natural Gas a Internorth Enron. Společnost se specializovala na dodávku elektřiny a zemního plynu. Tato společnost nabyla ohromných rozměrů. Dosáhla stabilního nárůstu akcií. Popularita akcií této společnosti dosáhla rekordní hranice 90,52 dolarů. Akcie této prosperující firmy se následně neuvěřitelně propadly až na 8,41 dolarů a pak až na 61 centů. Propad akcií zapříčinilo uveřejnění účetního podvodu, a to dne 8.11.2001. Enron od roku 1997 uměle nadhodnocoval svá aktiva, a to o neuvěřitelných 600 miliónů dolarů. Pak už následoval jen krach společnosti, a ta se dne 23.12.2002 dostala do konkurzu a akcie Enronu byly vyloučeny z obchodování. [43]

Podobný osud postihl i největší americkou telekomunikační společnost WorldCom, která působila v dalších 65 zemí světa. Díky krachům těchto a dalších velkých společností nastala nedůvěra akcionářů a investorů. Vznikl tzv. „Šok důvěry“. Akcionáři a investoři nedůvěřovali politice a fungování společností, jejich finančním a účetním výkazům, atd. Tato nedůvěra zapříčinila celosvětový propad finančních trhů. [39]

Černým dnem v USA bylo 11. září 2001, kdy došlo k teroristickému útoku na New York City, kdy dvě letadla pilotovaná teroristy byla navedena na Světové obchodní centrum a celé obchodní centrum bylo zcela zničeno. Zemřelo kolem 3000 lidí. Na základě tohoto útoku vyhlásila americká vláda válku terorismu. Americká vláda následně vynaložila vysoké finanční prostředky na boj s terorismem. To zapříčinilo zvýšení státních výdajů na obranu a vedení války v Iráku a Afghánistánu. [44]

Vysoké finanční náklady na vedení těchto válek byly další velkou příčinou vzniku finanční krize v USA. Americká centrální banka (FED) musela v dané situaci zasáhnout a učinit taková opatření, aby nedošlo v této chvíli k případné krizi. Využila monetární politiky a opět došlo k hospodářskému růstu. Roku 2001 byla snížena úroková míra z 6,5% na 1,8% viz níže uvedený graf 10. [45]

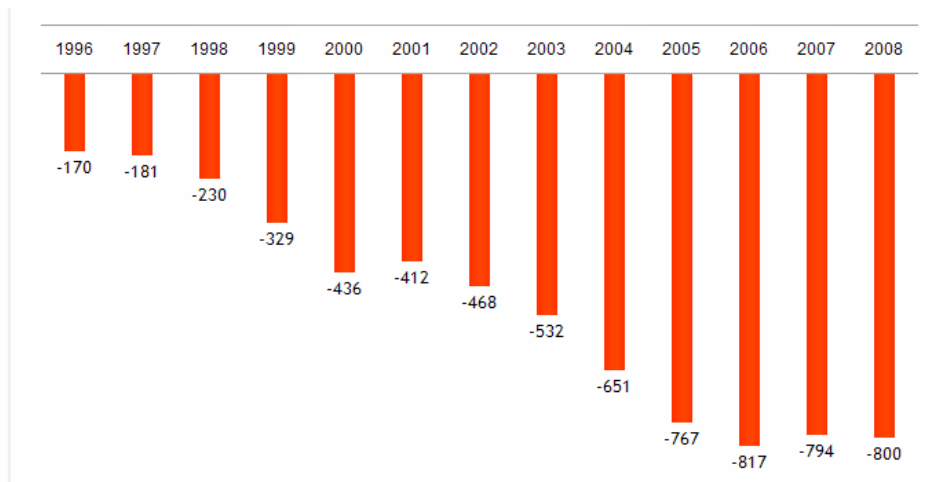

Graf 10 Základní úroková sazba FEDu 1996 – 2008 (v %)

Zdroj: [45]

Zásah FED napomohl k vysoké poptávce domácností. Začal se rozrůstat import zboží, což ale zapříčinilo velký propad zahraničního obchodu. Propad zahraničního obchodu Spojených států amerických se zvýšil z - 412 miliard, který byl v roce 2001, na

– 817 miliard dolarů pro rok 2006 a v roce 2008 se trochu snížil na – 800 miliard dolarů viz níže uvedený graf 11. [46]

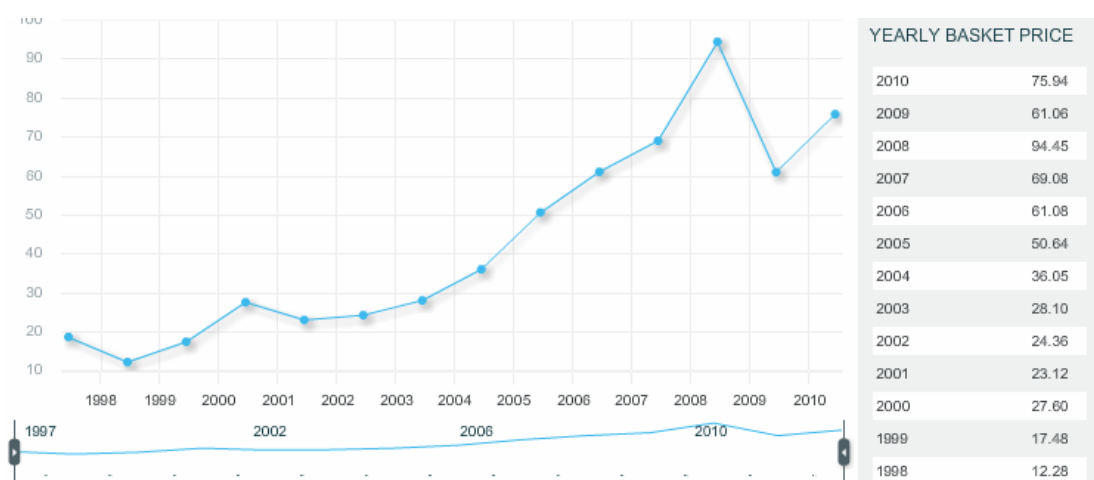
Graf 11 Obchodní bilance USA od roku 1996 - 2008 (v mld. USD)

Zdroj: [46]

FED doufal, že se situace na trhu s nemovitostmi sama urovná. K tomu bohužel nedošlo, a proto FED reagoval zpřísněním měnové politiky a zvýšil úrokovou sazbu do roku 2007. Díky této zvýšené úrokové sazbě došlo k poklesu cen nemovitostí a lidé se následně dostali do problému splácet hypotéky. Kromě zvýšení splátek u hypoték byly zvýšeny i ceny pohonných hmot, což mělo za následek další zvyšování výdajů domácností. S tím je spojená i snížená kupní síla po spotřebním zboží. Následně docházelo ke snižování cen nemovitostí, k poklesu ceny MBS a z nich odvozených cenných papírů. Problém byl v tom, že se nevědělo, kdo dané cenné papíry vlastní. Posledním krokem bylo zabavování nemovitostí z důvodu nesplácení hypoték. [39]

Dalším mezníkem finanční krize ve Spojených státech amerických se stal červenec roku 2007. V tuto dobu došlo ke ztrátě důvěry amerických investorů. Díky této nedůvěře začaly instituce, jako např. FED, dotovat finanční trhy. Tento krok napomohl ke snížení úvěrového rizika. Úvěrové riziko nám hodnotí státy a společnosti. Hodnocení společností je na základě jejich velikosti, objemu dluhu, který používají k financování své činnosti a podílu zisku, kterým financují své dluhy. Avšak 10. října 2008 opět vzrostlo úvěrové riziko, a to na rekordní hodnotu 4,65%. [47] [48]

Poslední kapkou byly krachy poskytovatelů hypoték v průběhu roku 2007, mezi než patřil např. New Century Financial Corp, Bear Stearns. To zasáhlo i burzu cenných papírů nejen v USA, ale i v Asii a v Evropě. Následně začaly krachovat i další světové banky, jako například francouzská banka BNP Paribas, německá banka Commerzbank, australská banka Macquarie,... Banky si přestávaly mezi sebou půjčovat a obávaly se velkých výběrů finančních hotovostí od svých klientů. To vše mělo za následek propouštění zaměstnanců a krachy dalších velkých společností. Tato situace zasáhla i obchod s komoditami. Nejvýznamnější byl pokles ceny ropy viz graf 12. [39]

Graf 12 Vývoj cen ropy od roku 1998 do roku 2010 (v USD za barel)

Zdroj: [49]

3.2 Dopad finanční krize na textilní a oděvní průmysl v ČR

Výše uvedený přehled jednotlivých událostí nám zcela jasně ukazuje příčiny finanční krize, které ovlivnily i textilní a oděvní průmysl. Jak již bylo zmíněno, tak nejen finanční krize ovlivnila tento sektor průmyslu. Byla to i silná konkurence, zvyšování výrobních nákladů a další důvody, které způsobily úpadek textilního a oděvního průmyslu. V současné době celosvětová krize stále pokračuje, a proto se předpokládá i další snižování produkce výroby a snižování počtu zaměstnanců. Nicméně většina společností věří, že rok 2010 bude pro ně přínosný, a že tento rok dosáhnou již větších zisků.

V České republice trvající krizová situace na trhu zasáhla mnoho textilních a oděvních podniků. Některé z nich musely svoji činnost zcela ukončit, jiné firmy musely najít jiná řešení jak využít své stávající strojní vybavení a zaměstnance – pracovníky,

nebo profesně dokonce musely přejít i k jiné činnosti, aby se ubránily úpadku. Nejvíce byly postiženy malé a střední podniky, ale i velké podniky se působení a dopadu této krize neubránily.

3.2.1 Společnost Oděvní podnik Prostějov a.s.

Společnost Oděvní podnik Prostějov a.s. patří mezi nejznámější oděvní podniky v České republice a řadí se mezi největší oděvní společnosti v ČR. OP Prostějov a.s. má velmi dlouholetou tradici, která sahá až do roku 1491. V tomto roce byl založen v Prostějově krejčovský cech. Historie, postupná modernizace, ale i zvyšující se popularita, to vše dohromady dalo impuls pro vznik a otevření nového výrobního komplexu v roce 1964. OP Prostějov a.s. se specializuje na výrobu dámské a pánské konfekce špičkové kvality. V dnešní době patří mezi nejvýznamnější evropské producenty. [50]

Rok 2008 se pro firmu dá nazvat jako černý rok. Podnik zasáhla odbytová krize, což mělo za následek rekordní ztrátu 1,085 miliardy korun oproti roku 2007, kde čistý zisk činil 13,7 miliónů korun. Příčin bylo hned několik. První příčinou byly silné kurzové výkyvy a další podstatnou příčinou byla silná konkurence a v neposlední řadě i podstatné snížení odbytu. OP Prostějov a.s. se především zaměřoval na export, který činil 80% jeho produkce, a proto převážná část jeho tržeb byla právě z exportu. Finanční ztráta měla za následek i pokles základního kapitálu této společnosti na 27%. Tato ztráta bezprostředně způsobila uzavření několika provozů a hromadné propouštění zaměstnanců. V období mezi rokem 2008 a jarem roku 2009 muselo podnik opustit 1000 zaměstnanců, a to převážně z poboček v Ostravě, Uherském Hradišti, Olomouci, atd. [51]

I rok 2009 velmi podstatně ovlivnil propad produkce této společnosti. Tržby poklesly o dalších 42% na 1,485 miliardy korun. Ztráta podniku činila 346 miliónů korun dle [52].

Na začátku roku 2010, konkrétně 8. ledna, podnik požádal Krajský soud v Brně o ochranu před věřiteli. Pokud soud žádost schválí a věřitelé s tím budou souhlasit, tak podnik získává ochranu maximálně 4 měsíce. Pomocí předinsolvenčního moratoria se tato velká společnost snaží dokončit restrukturalizaci, a tím se vyhnout případnému řízení o úpadku firmy. [53]

Žádosti o ochranu před věřiteli bylo vyhověno koncem ledna roku 2010. OP Prostějov a.s. nyní musí do 120 dnů předložit plán, který má podnik vyvést z krize. Pokud předložený plán nebude věřiteli schválen, podnik půjde do konkurzu. Plán by se měl týkat škrtů v nákladech, prodeje majetku a uzavření 32 neefektivních prodejen ze 72. Společnost se také snaží sehnat nového majitele a nové investory. Toto hledání je prozatím neúspěšné. [52]

Podle posledních informací společnost nezískala peníze na svou reorganizaci a díky tomu jí hrozí bankrot. Firma požádala některé banky o finanční prostředky, ale bohužel také neúspěšně. Další možností jak zachránit podnik od bankrotu je financování podniku věřiteli, kteří by provedli reorganizaci sami. [54]

Další informace o pokračování vývoje společnosti nejsou možné z důvodu ukončení diplomové práce v dubnu roku 2010.

3.2.2 Společnost Juta a.s.

Historie společnosti Juta a.s. sahá až do druhé poloviny 19. století. V tomto období se společnost specializovala na výrobu přízí, tkanin, pytlů, atd. V dnešní době společnost vyrábí obalové materiály (rašlové pytle, tkaniny, obalové síťoviny,...), materiály pro technické účely (dřefové příze, šicí příze, popruhy, podkladové tkaniny pro koberečářský průmysl,...), agrotexilie, motouzy, různé druhy fólií, geotexilie, apod. [55]

V roce 2005 společnost dosáhla vysokých zisků. Čistý zisk činil 308 miliónů korun, což bylo o 16% více než v uplynulém roce. Sídlo společnosti se nachází ve Dvoře Královém nad Labem. V roce 2009 Juta a.s. zaznamenala pokles tržeb o 16% na 3,5 miliardy korun. Společnost Juta spoléhá na nové produkty a plánuje zvýšení tržby pro rok 2010 na 3,8 miliardy korun. Toto zvýšení pozitivně poznamená i zaměstnanost obyvatel v tomto regionu, neboť firma počítá se zvýšením počtu svých zaměstnanců. [56] [57]

3.2.3 Společnost Pegas Nonwovens s.r.o.

Společnost Pegas Nonwovens s.r.o. patří mezi mladé firmy. Společnost byla založena roku 1990. Pegas Nonwovens se specializuje na výrobu netkaných textilií a patří mezi druhou nejvýznamnější firmu v Evropě zabývající se výrobou těchto výrobků. V roce 2002 rozšířila svoji výrobu o bikomponentní netkané textilie na bázi polypropylenu a polyethylenu. Společnost se postupně rozrůstala o další závody např. v Bučovicích a Příměticích. Celková její výrobní kapacita netkaných textilií činí cca 79 tisíc tun. [56] [58]

Tato společnost každoročně dosahuje vysokých zisků. V roce 2006 výnosy dosáhly 120,9 miliónů Eur, což bylo o 10% více než v předchozím roce, a to i přesto, že došlo k nárůstu vstupních cen surovin. Pegas Nonwovens s.r.o. dosáhl svých zisků i díky zvýšení prodeje speciálních produktů. Čistý zisk činil 20,7 miliónů Eur což bylo ale o 22% méně než v roce 2005. V roce 2006 se společnosti podařilo snížit svoji zadluženost o 37,7%. [59]

V roce 2007 už za první čtvrtletí společnost vykázala nárůst výnosů. Zisk činil 31,3 miliónů Eur. Úspěšný rok firma zaznamenala i roku 2008, kdy výnosy vzrostly o 17,1%. Konsolidované výnosy činily 142,8 miliónů Eur a čistý zisk 14,9 miliónů Eur. Tento růst byl důsledkem většího odbytu. [59]

Rok 2009 byl zlomový i pro společnost Pegas Nonwovens s.r.o. Konsolidované výnosy v roce 2009 dosáhly 123,4 miliónů Eur, což bylo o 13,5% méně oproti roku 2008. Čistý zisk meziročně vzrostl o 39,7%, a to na 20,8 miliónů Eur. Společnost tím snížila svůj bankovní dluh na 96 miliónů Eur. [59]

3.2.4 Společnost Nová Mosilana a.s.

Společnost Nová Mosilana a.s. je brněnská firma specializující se na výrobu vlnářských přízí a tkanin. Tržby v roce 2008 činily 2,6 miliardy korun z čehož byl čistý zisk 124 miliónů korun. Firma Nová Mosilana a.s. předpokládá pro rok 2010 růst tržeb i zisku. [56]

3.2.5 Společnost VEBA, textilní závody a.s.

Společnost VEBA, textilní závody a.s. patří mezi tradiční výrobce bavlněných žakárských tkanin. Specializuje se hlavně na export svého zboží, který činí 90%, a to zejména do zemí Afriky a Evropy. Historie společnosti je jedna z nejstarších a sahá až do 13. století. V dnešní době patří VEBA, textilní závody a.s. mezi 5 největších textilek v ČR, a to nejen díky ziskům společnosti, ale také díky počtu zaměstnanců, který přesahuje 1200 pracovníků. Společnost se proslavila zejména výrobou afrických brokátů. Téměř čtvrtina žen na světě nosí oděvy vyhotovené právě z afrického brokátu společností VEBA, textilní závody a.s.. [60] [61]

Je to svým způsobem paradox, že v dnešní době zažívají textilní a oděvní podniky finanční krizi, ale společnost VEBA, textilní závody a.s. k nim rozhodně nepatří. Za období 2007 – 2008 společnost dosáhla tržeb 600 miliónů korun, což je téměř o 50% více než v předchozích letech. Díky těmto ziskům rostou i mzdy zaměstnanců, které se zvýšily v letech 2006 – 2008 o 30%. Pro rok 2009 se zvýšily dodávky produktů téměř o 20%, což činí přibližně 200 – 300 miliónů korun. V roce 2009 tato společnost dosáhla skutečně nevídaného rekordního obrátu. Celkově VEBA, textilní závody a.s. zvýšila své zisky o 17% na 2 miliardy korun. [56]

4 Postavení textilního a oděvního průmyslu a jeho geografická lokalizace

Textilní a oděvní průmysl provází řada mezinárodních dohod. Tyto dohody jsou uzavírány z důvodu obav evropských zemí z přesycení evropského trhu výrobky ze zemí třetího světa. Za zmínku stojí 4 dohody, které vůči importérům uplatňovaly členské země GATT, pozdějšího WTO.

První mezinárodní dohodou se stala „**Krátkodobá dohoda o obchodu s bavlnou**“, která byla uzavřena roku 1961. V této dohodě bylo ustanoveno omezení obchodu hotových výrobků z bavlněných vláken, a to na jeden rok. Naproti tomu „**Dlouhodobá dohoda o obchodu s bavlnou**“ trvala od roku 1962 do roku 1972. Jednalo se o rozšířené omezení importu bavlněných vláken. Už se nejednalo jen o hotové výrobky, ale také o polotovary, samotné látky a oděvy. [62]

Dalším významnou dohodou byla **dohoda MFA** uzavřená roku 1973, která platila až do roku 1994. Cílem dohody bylo ochránit téměř celé textilní a oděvní odvětví od dodavatelů z třetích zemí. Nejednalo se o úplný zákaz dovozu výrobků, ale o jejich omezení, které se každým rokem průměrně navyšovalo o 6%. [62]

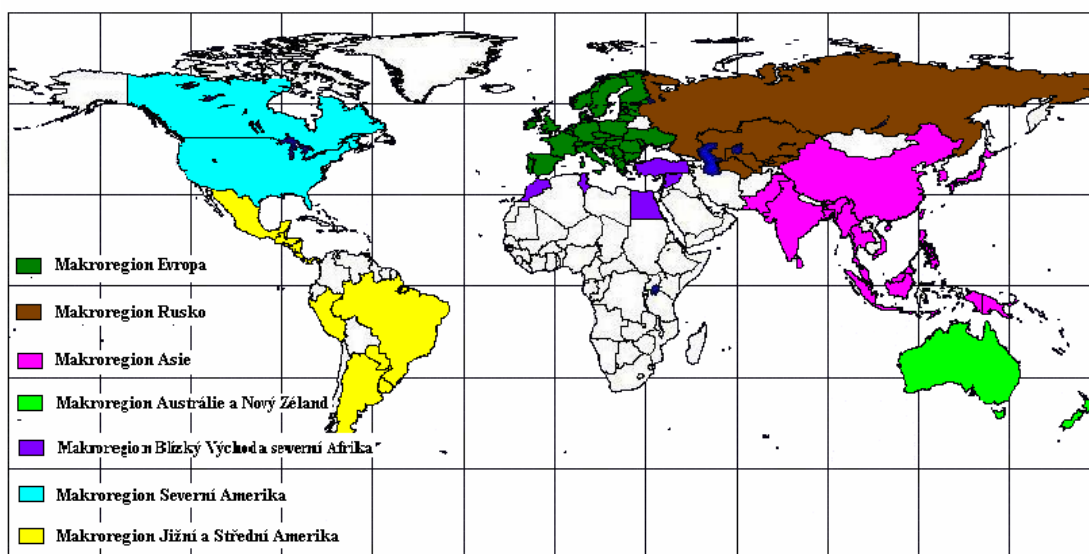
Poslední dohodu tvoří „**Dohoda o textilu a oděvech**“, která vznikla 1.1.1995. V této dohodě byly nastavené kvóty na 10 let, které se s přibývajícími roky zvyšovaly. Pro první rok tvořil objem dovozu 16% a poslední rok už to bylo 49%. Po ukončení této dohody roku 2005 mohla vzniknout jiná ochranná opatření, ale jen pouze tehdy, pokud by byla v souladu s „**Všeobecnou dohodou o clech a obchodu**“ (GATT). Ze všech dohod nejvíce vytěžila Čína, neboť ta roku 2001 přistoupila k WTO a po zrušení kvót roku 2005 zvýšila svůj podíl na exportu. [63]

4.1 Geografická lokalizace textilního a oděvního průmyslu

Textilní a oděvní průmysl najdeme všude ve světě, jak již bylo řečeno. V určitých oblastech dochází k pěstování surovin, které jsou nedílnou složkou textilních a oděvních výrobků a naopak v jiných částech světa zase dochází ke zpracování těchto surovin a k produkci hotových výrobků.

Nicméně v současné době existuje zejména 7 základních oblastí, které označujeme jako makroregion. Zejména tyto makroregiony se podílejí na celosvětovém textilním a oděvním průmyslu. Jedná se o oblasti uvedené na mapě 1:

1. Asijská oblast (Čína, Pákistán, Indie, Bangladéš, Jižní Korea, Srí Lanka, Kambodža).
2. Oblast Blízkého Východu a Severní Afriky (Turecko, Sýrie, Libanon, Maroko).
3. Rusko a bývalé svazové republiky (Kazachstán, Uzbekistán, Tádžikistán).
4. Severní Amerika (USA, Kanada).
5. Jižní a Střední Amerika (Mexiko, Brazílie, Paraguay, Uruguay).
6. Australská oblast (Austrálie, Nový Zéland).
7. Západní a Střední Evropa (Itálie, Německo, Francie, Velká Británie).

Mapa 1 Světová centra textilního a oděvního průmyslu

Zdroj: Vytvořeno autorem, Mapový podklad: [64]

4.2 Postavení textilního a oděvního průmyslu ve světě

Textilní a oděvní průmysl jsou odlišná odvětví, jak již bylo zmíněno. Důležitým rozdílem mezi těmito odvětvími je v náročnosti na technologii. Textilní průmysl patří mezi odvětví značně náročné na technologii. Z tohoto důvodu patří země Evropské unie mezi přední vývozce, a to zejména technických textilií. Naproti tomu oděvní průmysl je nenáročný na technologii, ale jeho náročnost je zaměřená na pracovní sílu. Proto se Čína řadí mezi největší vývozce oděvních výrobků a země Evropské unie a USA patří mezi největší dovozce.

V dnešní době patří textilní a oděvní průmysl mezi významné průmysly, i když se setkáváme s určitou krizí v tomto sektoru. Velký význam nachází u rozvojových zemí, které se podílejí na světovém exportu textilu téměř polovinou. Z toho export oděvů činí $\frac{3}{4}$. Celkem se textilní a oděvní průmysl podílí 7% na celkovém světovém exportu a řadí se mezi nejdynamičtější odvětví. [10]

Nejvýznamnější země, které se podílí na světovém exportu textilního průmyslu, jsou uvedeny v tabulce 11. Zde je vidět, že velkou dominanci má Čína. Na druhé straně mezi největšími importéry textilního zboží, podle tabulky 12, jsou země EU a USA. [65]

Tabulka 11 Největší exportéři textilního průmyslu (v miliónech Eur)

	2005	2006	2007	2008	% růst 2005/2008
Země EU	18 074	19 868	20 930	19 885	10
Čína	4 081	4 885	5 451	5 613	37,5
Turecko	3 328	3 677	3 815	3 418	2,7
Indie	2 028	2 210	2 398	2 225	9,7
Pákistán	1 246	1 394	1 546	1 472	18,1
USA	894	987	954	924	3,4
Švýcarsko	935	943	982	902	-3,6
Jižní Korea	803	737	799	676	-15,8
Japonsko	522	549	568	571	9,5

Zdroj: [65]

Tabulka 12 Největší importéři textilního průmyslu (v miliónech Eur)

	2005	2006	2007	2008	% růst 2005/2008
Země EU	18 482	19 220	19 392	18 444	-0,2
USA	2 687	2 668	2 493	2 037	-24,2
Tunis	1 327	1 352	1 447	1 438	8,4
Turecko	1 547	1 549	1 609	1 434	-7,3
Maroko	1 232	1 278	1 333	1 264	2,6
Švýcarsko	1 101	1 197	1 199	1 240	12,6
Rusko	816	1 003	1 084	1 137	39,3
Čína	628	633	620	564	-7,2
Hong Kong	937	959	897	754	-19,5

Zdroj: [65]

Nejen textilní průmysl, ale i oděvní průmysl má své nejvýznamnější exportéry (tabulka 13) a importéry (tabulka 14). Největším exportérem oděvního průmyslu je opět Čína a největším importérem oděvního průmyslu je Rusko. [65]

Tabulka 13 Největší exportéři oděvního průmyslu (v miliónech Eur)

	2005	2006	2007	2008	% růst 2005/2008
Země EU	49 305	55 494	58 036	59 433	20,5
Čína	16 961	18 883	21 860	25 311	49,2
Turecko	8 098	8 238	8 916	7 882	-2,7
Bangladéš	3 538	4 615	4 404	4 730	33,7
Indie	3 239	3 811	3 833	3 898	20,4
Tunis	2 463	2 468	2 571	2 582	4,8
Maroko	2 264	2 368	2 540	2 396	5,9
Vietnam	690	1 042	1 128	1 246	80,8
Srí Lanka	797	969	1 042	1 123	41,0

Zdroj: [65]

Tabulka 14 Největší importéři oděvního průmyslu (v miliónech Eur)

	2005	2006	2007	2008	% růst 2005/2008
Země EU	14 112	15 364	16 619	17 361	23
Rusko	1 677	2 214	2 778	3 106	85,2
Švýcarsko	2 579	2 691	2 827	2 937	13,9
USA	2 110	2 056	2 001	1 793	-15
Japonsko	1 251	1 226	1 135	1 051	-16
Hong Kong	559	619	729	787	40,8
Norsko	688	674	711	743	8,0
Ukrajina	303	405	528	598	97,3
Turecko	330	407	467	573	73,8

Zdroj: [65]

4.2.1 Postavení textilního a oděvního průmyslu v EU

Evropa má velmi dlouholetou tradici ve výrobě textilního a oděvního zboží. S tradicí je spojeno i dobré jméno, neboť výrobky vyrobené na území EU jsou známy vysokou kvalitou. Bohužel textilní a oděvní průmysl v EU postihla krize, která měla dvě příčiny:

- silná asijská konkurence: [66]
 - Roku 2001 přistoupila Čína k WTO (jak již bylo zmíněno) a v roce 2005 byly zrušeny kvóty, čehož Čína využila.
 - V letech 2002 – 2005 Čína zdvojnásobila vývoz textilních a oděvních výrobků do EU a dokonce, podle Evropské komise, jen za leden až červen roku 2005 zvýšila export o 534%.
 - Toto množství dovezených výrobků uspokojilo poptávku víc jak jedné třetiny evropských spotřebitelů.
 - Evropské podniky si na danou situaci stěžovaly u Evropské komise, která na danou situaci zareagovala dohodou s čínskými představiteli o omezení dovozu deseti druhů textilního a oděvního zboží, a to do roku 2008.

- celosvětová finanční krize: [65]
 - Zasáhla textilní a oděvní průmysl hlavně v roce 2008, což mělo za následek snížení zisků firem, u některých jejich ukončení činnosti.
 - V tento samý rok se v EU také podstatně snížil export textilních a oděvních výrobků.

Výše zmíněné body přivedly textilní a oděvní průmysl do současné krize. Výsledkem byla svízelná situace mnoha firem, a to zejména malých a středních podniků. V roce 2004 existovalo na území EU 234 606 textilních a oděvních podniků, v roce 2005 už to bylo jen 228 357 a v roce 2006 pouhých 223 012. Úbytek podniků v EU je dán buď jejich krachem, nebo přesunutím výrobních kapacit do levnějších oblastí mimo země EU. Se snižováním počtu firem úzce souvisí i snižování zaměstnanosti. Zaměstnanost v těchto průmyslech v roce 2004 činila 2 832 000 zaměstnanců, v roce 2005 to bylo 2 614 100 zaměstnanců, v roce 2006 pouhý 2 448 700 zaměstnanců a v roce 2008 již jen 2 347 299. Další příčinou snižování počtu zaměstnanců bylo způsobeno aplikováním moderních technologií a změny operačních postupů, které byly nenáročné na potřebu lidské pracovní síly. [65] [67]

Státy severní Evropy nemají silně rozvinutý textilní a oděvní průmysl, a proto musí tyto produkty dovážet. Naproti tomu velmocemi v textilním a oděvním průmyslu na území EU jsou zejména státy:

- jižní Evropy → Itálie, Portugalsko
- Francie, které patří mezi známá centra módy
- Belgie, Německo a Velká Británie → patří mezi úspěšné výrobce speciálních oděvů

Jak je vidět z tabulky 15, tak každým rokem zaznamenala EU v textilním a oděvním průmyslu deficit, který byl způsoben mnohonásobně vyšším importem textilních a oděvních výrobků, nežli byl export těchto výrobků. Největší deficit byl zaznamenán v roce 2008, kdy dosáhl -43,513 miliard Eur. [65]

Tabulka 15 Export a import textilního a oděvního průmyslu (v miliardách Eur)

	2005	2006	2007	2008	% růst 2005/2008
Import	67,378	75,362	78,966	79,318	17,7
Export	32,594	34,583	36,013	35,805	9,9
Rovnováha	-34,784	-40,779	-42,954	-43,513	

Zdroj: [65]

Tabulka 16 Export a import textilního průmyslu (v miliardách Eur)

	2005	2006	2007	2008	% růst 2005/2008
Import	18,074	19,868	20,930	19,885	10,0
Export	18,482	19,220	19,392	18,444	-0,2
Rovnováha	0,408	-0,649	-1,537	-1,441	

Zdroj: [65]

Tabulka 17 Export a import oděvního průmyslu (v miliardách Eur)

	2005	2006	2007	2008	% růst 2005/2008
Import	49,305	55,494	58,036	59,433	20,5
Export	14,112	15,364	16,619	17,361	23,0
Rovnováha	-35,192	-40,130	-41,417	-42,072	

Zdroj: [65]

V tabulce 16 a v tabulce 17 je názorně vidět objem importu a exportu textilních a oděvních produktů. Import textilního a oděvního průmyslu v EU se zvyšoval rychlejším tempem nežli jeho export. Nicméně masovější byl příliv oděvního zboží nežli textilního. [65]

Přesto si Evropa v dnešní době získává velmi významné postavení ve světě díky používání nových postupů a zavádění technických inovací. Oděvní výroba má v Evropě stále velký význam, i když se produkce oděvních výrobků rapidně snížila díky velké světové konkurenci a finanční krizi.

4.2.2 Postavení textilního a oděvního průmyslu mimo EU

Zaměstnanost v textilním a oděvním průmyslu vzrostla především v rozvojových zemích, a to díky tomu, že tyto země se specializovaly na vývoz textilií a především oděvů. Zejména Čína patří mezi země s nejvyšší zaměstnaností v tomto sektoru. Jedná se téměř o 19 miliónů zaměstnanců, kteří přímo pracují v textilním a oděvním sektoru a dalších 80 miliónů lidí je nepřímo závislých na textilním a oděvním průmyslu. [68]

Zvýšený rozvoj textilního a oděvního průmyslu v Číně má několik důvodů. Jako první si můžeme uvést soběstačnost Číny v surovinách. Jedná se zejména o len, hedvábí a bavlnu. Další její výhodou jsou levnější výrobní náklady oproti ostatním zemím, a to v levné pracovní síle, v energiích, atd. V neposlední řadě dalším důležitým faktorem je čínská vláda, která značně podporuje tento průmysl, jen aby byla dominance Číny na světovém trhu velice výrazná. V minulosti už několikrát tak učinila, a to několika způsoby. Zprvu podhodnotila měnu, pak poskytovala čínským exportům cenové výhody a dokonce neváhala odcizit textilní designy či autorská práva i za cenu porušení mezinárodních dohod. Čína se tímto stala velkou konkurencí pro evropské země.

Významným producentem textilních a oděvních produktů se nestala jen Čína, ale i další asijské státy mezi něž patří Pákistán, Bangladéš a Indie. Všechny výše uvedené státy se staly hrozbou evropského trhu, mezi něž můžeme přidat i dva evropské státy, které též zaplavují evropský trh oděvními produkty, a to je Turecko a Rumunsko. [68]

4.3 Postavení textilního a oděvního průmyslu v ČR

Česká republika je země, která je známá svojí dlouholetou tradicí v textilním a oděvním průmyslu. V minulém století Česká republika patřila k významným producentům textilního a oděvního zboží. Kvalita těchto produktů byla velmi vysoká a známá na celém světě. Mnoho lidí ani netuší, že téměř všechny patenty a technologické novinky v textilním a oděvním průmyslu vznikly právě v České republice. Jedná se například o bezvřetenové předení, bezčlunkové tkání, proplétání, atd. Na území České republiky existovala celá řada textilních podniků, které zaměstnávaly značnou část produktivní populace obyvatelstva, a to převážně ženy. Textilní podniky se nacházely

zejména na Liberecku, Vysočině, v jižních Čechách, ale i na severní Moravě. Mezi nejznámější textilní podniky patřily Textilana a.s. v Liberci, Pleas a.s. v Havlíčkově Brodě, Jitex a.s. v Písku a také Loana Rožnov a.s. v Rožnově pod Radhoštěm. Tyto podniky zaměstnávaly velmi kvalifikovaný personál, který svojí kvalifikací předčil zaměstnance podniků v jiných státech Evropy a i v dalších mimoevropských zemích. [61]

Textilní průmysl v České republice se už dlouhou dobu potýká s různými problémy. Ať už jsou to problémy spojené s náklady na výrobu, jako např. růst cen energií, požadavky na růst platů, kursovými výkyvy a silnou korunou, tak i se silnou konkurencí z Asie, která dodává na český trh velmi levné výrobky. Dalším velkým problémem je export textilních a oděvních výrobků. Expandovat na evropský trh je podstatně snazší, než expandovat na trh asijský, nebo americký, který zahrnuje jak Severní Ameriku, tak i Jižní Ameriku. Zde se evropské podniky setkávají s daleko většími problémy, které jim brání v jejich trvalém umístění na těchto trzích. Tyto příčiny způsobily pokles zisků firem a tím je nutily k zavedení úsporných opatření. Tato úsporná opatření mají různou podobu. Jedná se od omezení výroby, přes propouštění zaměstnanců, až po krach a ukončení činnosti společností. Bohužel i český stát napomáhá k úpadku textilního a oděvního průmyslu, neboť podle manažerů textilních firem je podpora státu nedostatečná a tento průmysl bez pomoci státu nemá ekonomickou sílu v tom, aby se sám na těchto trzích mohl úspěšně prosadit. Textilní podniky bohužel nedostávají překlenovací úvěry od bank s odůvodněním, že toto odvětví průmyslu není tak perspektivní. [61] [70]

Výše zmíněné důvody silně ovlivnily výrobu textilních a oděvních výrobků na území České republiky, avšak největším problémem je v první řadě silná konkurence, a to zejména ze stran států třetích zemí a v druhé řadě současná finanční krize, která postihla téměř celý svět. Finanční krize postihla nejvíce průmysl automobilový. Bohužel díky tomu byly ovlivněny i další odvětví průmyslu, neboť jejich produkty směřovaly právě do automobilového průmyslu. Výjimkou nebyl ani textilní průmysl. Pro společnost Škoda Auto a.s. řada českých výrobců dodávala své výrobky, ale s poklesem výroby této automobilky se snížil i zisk dodavatelů a dokonce některé firmy i existenčně ohrozil. Výroba osobních aut v České republice se snížila o 11%, nákladních o 54% a motocyklů o 61%. Dokonce největší česká automobilka musela 19. prosince 2008 pozastavit výrobu. Propad výroby po třech měsících byl až o čtvrtinu. [71]

Rok od roku se textilní a oděvní průmysl propadá. Největší propad byl zaznamenán v roce 2009, kdy finanční krize v ČR plně propukla. Díky ní lidé méně nakupovali, což mělo za následek propad prodeje kvartálně kolem 4% viz tabulka 18. [61]

Tabulka 18 Čtvrtletní tržby v roce 2009

Kvartál	1.Q	2.Q	3.Q	4.Q
Tržby v %	- 5	- 5	- 4,5	- 3

Zdroj: [61]

Tržby v roce 2009 v textilním průmyslu dosáhly 33,7 miliardy korun a v oděvním průmyslu 7,3 miliardy korun viz tabulka 19. [72]

Tabulka 19 Tržby textilního a oděvního průmyslu v ČR v letech 1999 - 2009

Rok	Tržby v miliardách Kč
1999	63,04
2000	73,16
2001	71,86
2002	63,54
2003	61,06
2004	59,48
2005	56,83
2006	54,25
2007	55,03
2008	46,00
2009	41,00

Zdroj: [56]

Samozřejmě, že snížení tržeb znamenalo i zaměstnanost, která klesla o 20,4% na 40 tisíc zaměstnanců. Konkrétně v textilním sektoru ubylo 21,1% zaměstnanců na 24 tisíc pracujících a v oděvním sektoru došlo ke snížení o 19,2% na 16 tisíc pracujících lidí. [56]. Jak se pohybovala zaměstnanost v textilním průmyslu v ČR je uvedeno v tabulce 20.

Tabulka 20 Zaměstnanost v textilním průmyslu v ČR

Rok	Počet zaměstnaných
1989	250 tisíc
2000	100 tisíc
2009	45 – 50 tisíc

Zdroj: [61]

Finanční krize neovlivnila jen propady tržeb a snížení zaměstnanosti, ale také zasáhla růst platů. Za rok 2009 se zvýšila průměrná mzda v textilním a oděvním průmyslu o 7,6% na 15 800,- Kč. Avšak toto zvýšení nebylo rovnoměrné, neboť zaměstnanci textilního průmyslu mají vyšší platy nežli zaměstnanci oděvního průmyslu. Průměrná mzda zaměstnance se v textilním průmyslu pohybuje kolem 17 500,- Kč a průměrná mzda zaměstnance oděvního průmyslu se pohybuje okolo 13 200,- Kč. [72]

4.3.1 OKEČ

V České republice existuje „**Odvětvová klasifikace ekonomických činností (OKEČ)**“. Jedná se o dělení průmyslových odvětví, která se dále dělí na další podskupiny. Stejným způsobem je dělen i průmysl textilní. Toto dělení nám usnadní zobrazení ekonomické situace konkrétních odvětví textilního a oděvního průmyslu. [73]

1. Výroba textilií a textilních výrobků (OKEČ 17)
 - a) 17.1 Úprava a spřádání textilních vláken.
 - b) 17.2 Tkaní textilií.
 - c) 17.3 Konečná úprava textilií.
 - d) 17.4 Výroba konfekčních textilních výrobků kromě oděvů.
 - e) 17.5 Výroba ostatních textilních výrobků kromě oděvů.
 - f) 17.6 Výroba pletených a háčkovaných materiálů.
 - g) 17.7 Výroba pletených a háčkovaných výrobků.
2. Výroba oděvů, zpracování a barvení kožešin (OKEČ 18)
 - a) 18.1 Výroba kožených oděvů.
 - b) 18.2 Výroba jiných oděvů a oděvních doplňků.
 - c) 18.3 Zpracování a barvení kožešin, výroba kožešinových produktů.

Od 1. ledna 2008 byla klasifikace OKEČ nahrazena klasifikací **CZ-NACE**, která byla vypracována na základě mezinárodní statistické klasifikace ekonomických činností. Tato klasifikace je v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Evropské rady. Vzhledem k tomu, že klasifikace OKEČ byla používána do roku 2009, byla její data použita v této práci. Klasifikace CZ-NACE je tvořena následovně: [74]

a) Třída 13 → Výroba textilií

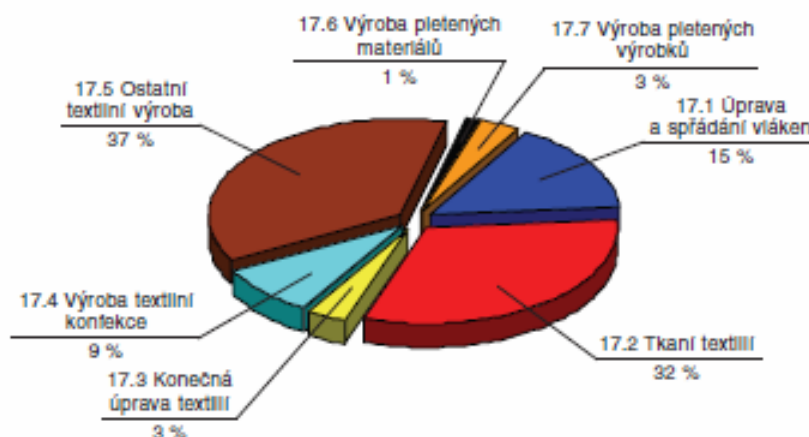
- 13.1 Úprava a spřádání textilních vláken a příze.
- 13.2 Tkaní textilií.
- 13.3 Konečná úprava textilií.
- 13.9 Výroba ostatních textilií.

b) Třída 14 → Výroba oděvů

- 14.1 Výroba oděvů, kromě kožesinových výrobků.
- 14.2 Výroba kožesinových výrobků.
- 14.3 Výroba pletených a háčkových oděvů.

4.3.1.1 OKEČ 17

Jak se jednotlivá odvětví OKEČ 17 podílela na celkových tržbách v letech 2007 a 2008 je zaznamenáno v grafu 13. Nejvíce se na celkových tržbách podílel obor „Výroba ostatních textilních výrobků kromě oděvů“, neboť do tohoto oboru patří výroba technických textilií, které jsou velmi populární. Dalším silným odvětvím je obor „Tkaní textilií“ a obor „Úprava a spřádání textilních vláken“. [75]

Graf 13 Podíly OKEČ 17 na tržbách v roce 2008 (v %)

Zdroj: [75]

Existuje mnoho ekonomických ukazatelů, které hodnotí daný průmysl a jeho odvětví. Bohužel většina těchto ekonomických ukazatelů v textilním průmyslu se od roku 2000 zhoršuje. Vezmeme-li v potaz podíl OKEČ 17 na tržbách zpracovatelského průmyslu, tak se v roce 2008 podílel 1,3%. Dalším ukazatelem je podíl přidané hodnoty ve zpracovatelském průmyslu, kterým se textilní průmysl podílel 1,7%, a počet zaměstnanců tvořilo 2,7%. Zaměstnanost v textilním průmyslu každoročně klesá, viz tabulka 21. [75]

Tabulka 21 Vývoj počtu pracovníků OKEČ 17 v letech 2006-2008

	17.1	17.2	17.3	17.4	17.5	17.6	17.7	17
2006	5 085	14 141	2 293	7 085	8 710	416	3 462	41 192
2007	4 524	12 641	1 883	6 258	9 334	532	3 066	38 238
2008	3 632	9 475	1 474	5 545	8 469	495	2 337	31 426

Zdroj: [75]

Dalším ekonomickým ukazatelem jsou tržby v daných odvětvích. OKEČ 17 roku 2008 vykázal o 14% nižší tržby oproti roku 2006 a oproti roku 2007 o 13,7%. Pokles tržeb nejvíce postihlo odvětví „Výroba konfekčních textilních výrobků kromě oděvů“, kde došlo k snížení tržeb o 21%. Tento pokles byl také zapříčiněn i malým přílivem nových zakázek, které ve stejném roce činily pouze 16,2%, z čehož se ČR podílela pouze 9%. [75]

Ekonomiku textilního průmyslu tvoří zejména vývoz a dovoz produktů (tabulka 22). Přímý vývoz v roce 2008 činil 78% (38,6 mld.Kč.), což byl meziroční pokles o 9%.

Tabulka 22 Vývoz OKEČ 17 v letech 2005 – 2008 (v miliónech Kč)

Odvětví	2005	2006	2007	2008
17.1	8 293,9	8 316,3	8 385,1	7 502,3
17.2	17 294,9	17 105,5	17 096,0	14 787,9
17.3	x	x	x	x
17.4	405,0	9 509,6	9 318,0	8 167,0
17.5	12 427,1	13 552,0	14 784,7	14 766,7
17.6	1 036,2	1 048,8	1 427,6	1 532,9
17.7	4 046,4	2 833,8	3 285,8	2 653,6
17	52 503,5	52 365,9	54 297,2	49 410,3

Zdroj: [75]

Dovoz textilních produktů byl nejsilnější roku 2007, kde došlo k meziročnímu vzrůstu o 3,7%. Avšak v roce 2008 byl tento dovoz omezen a poklesl o 9% oproti roku 2007 (tabulka 23). Výsledné saldo obchodní bilance OKEČ 17 za období 2005 – 2008 je uvedené v tabulce 24. [75]

Tabulka 23 Dovoz OKEČ 17 v letech 2005 – 2008 (v miliónech Kč)

Odvětví	2005	2006	2007	2008
17.1	6 552,1	6 673,7	6 891,1	5 969,1
17.2	10 938,6	10 689,6	10 625,7	8 620,4
17.3	x	x	x	x
17.4	5 304,4	5 627,4	5 084,1	5 896,6
17.5	18 653,3	19 462,6	20 369,5	18 810,1
17.6	2 207,2	2 331,8	2 343,2	1 986,2
17.7	4 695,5	3 940,1	4 187,2	4 696,4
17	48 351,4	48 725,2	50 500,7	45 968,9

Zdroj: [75]

Tabulka 24 Saldo obchodní bilance OKEČ 17 v letech 2005 – 2008 (miliónech Kč)

Odvětví	2005	2006	2007	2008
17.1	1 741,8	1 642,6	1 494,0	1 533,2
17.2	6 356,0	6 415,9	6 470,3	6 167,5
17.3	x	x	x	x
17.4	4 100,6	882,2	3 233,9	2 270,4
17.5	-6 226,2	-5 910,6	-5 584,8	-4 043,4
17.6	-1 171,0	-1 283,0	-915,6	-453,3
17.7	-649,1	-1 106,3	-901,4	-2 032,8
17	4 152,1	3 640,7	3 796,5	3 441,4

Zdroj: [75]

Roku 2009 byly vytvořeny statistiky OKEČ 17, v období leden – květen, na následující ekonomické ukazatele: [75]

- **Tržby** → Pokles tržeb o 19% oproti roku 2008 za stejné období. Z toho nejvyššího poklesu dosáhla „Výroba pletených a háčkových materiálů“, a to o 28% a „Úprava a sprádkání textilních vláken“ o 27%. I silné odvětví „Výroba technických a průmyslových textilií“ poklesla o 26%. Jediným pozitivem byl vzrůst tržeb u „Výroby netkaných textilií“ o 21%.
- **Zaměstnanost** → Pokles zaměstnanosti oproti roku 2008 činí 22%. Největší pokles zaměstnanosti zaznamenal obor „Tkaní textilií a konečná úprava textilií“ o 30%.
- **Vývoz** → ten byl sledován do června roku 2009 a zaznamenal pokles textilních výrobků o 19%, z toho 18,6% tvořilo odvětví 17.2, o 17,2% odvětví 17.5 a o 32,8% odvětví 17.1.
- **Dovoz** → Za stejné období došlo k poklesu dovozu textilních výrobků oproti roku 2008 o 20,7%.
- **Nové zakázky** → Počet nových zakázek klesl o 12,8%. Z toho zahraničních zakázek bylo 13,6%.

4.3.1.2 OKEČ 18

Toto klasifikované odvětví zahrnuje výrobu textilních produktů, které jsou náročné na potřebu pracovních sil. Jedná se zejména o ruční práce. Podíl OKEČ 18 na tržbách zpracovatelského průmyslu byl mnohem nižší než u OKEČ 17 a to pouhých 0,3%. Podrobné procentuální zastoupení daných odvětví je uvedeno v grafu 14. [75]

Graf 14 Podíl OKEČ 18 na celkových tržbách v roce 2008 (v %)

Zdroj: [75]

Jak již bylo výše zmíněno, tak se každoročně snižuje jak zmíněný podíl tržeb na zpracovatelském průmyslu, tak i zaměstnanost lidí ve zpracovatelském průmyslu, která v tom samém roce činila 1,4%. OKEČ 18 zaznamenal největší pokles zaměstnanosti roku 2006, kdy dosáhla 21,9%. Meziroční pokles zaměstnanosti byl v roce 2008 o 14% (tabulka 25). [75]

Tabulka 25 Vývoj počtu pracovníků OKEČ 18 v letech 2006-2008

	18.1	18.2	18.3	18
2006	162	20 883	224	21 269
2007	161	18 662	176	18 964
2008	177	15 077	25	16 279

Zdroj: [75]

V roce 2008 se také snížily tržby, které klesly oproti předchozímu roku o 16,1% a oproti roku 2006 to činilo 19%. I zde byla důvodem poklesu tržeb nejen silná asijská konkurence či vznik finanční krize, ale také silný pokles nových zakázek, který dosáhl 26,1% z čehož o 5% poklesl na území ČR. [75] [75]

I vývoj zahraničního obchodu v letech 2001 – 2008 neustále kolísá. Zahraniční vývoz zaznamenal roku 2008 zvýšení o 2,9% oproti roku 2001 a pokles o 5,6% oproti roku 2007. Přímý vývoz zaznamenaný v tabulce 26 v roce 2008 meziročně poklesl o 1% a jeho podíl na vývozu činil 78%. [75]

Tabulka 26 Vývoz OKEČ 18 v letech 2005 – 2008 (v miliónech Kč)

Odvětví	2005	2006	2007	2008
18.1	254,4	253,9	243,2	208,1
18.2	26 444,4	23 391,7	23 124,8	21 878,1
18.3	272,8	324,5	265,5	229,6
18	26 971,6	23 970,2	23 633,6	22 315,8

Zdroj: [75]

Dovozy v OKEČ 18 každoročně rostou. Dovoz v roce 2008 byl dvojnásobný nežli v roce 2001. Vzrůst oproti roku 2007 byl o 7%. Přímé dovozy se roku 2008 meziročně zvýšily o 8% (tabulka 27) a z toho 90% tvořil dovoz z třetích zemí, zejména z Číny. [75] [75]

Tabulka 27:Dovoz OKEČ 18 v letech 2005 – 2008 (v miliónech Kč)

Odvětví	2005	2006	2007	2008
18.1	598,9	542,3	455,5	521,4
18.2	26 994,9	25 121,7	27 397,2	29 340,9
18.3	244,2	277,5	258,9	216,5
18	27 837,9	25 941,5	28 11,6	30 078,7

Zdroj: [75]

Výsledné saldo obchodní bilance OKEČ 18 za období 2005 – 2008 je uvedené v tabulce 28.

Tabulka 28 Saldo obchodní bilance OKEČ 18 v letech 2005 – 2008

(v miliónech Kč)

Odvětví	2005	2006	2007	2008
18.1	-344,5	-288,4	-212,3	-313,3
18.2	-550,5	-1 730,0	-4 272,4	-7 462,8
18.3	28,6	47,0	6,6	13,1
18	-866,3	-1 971,3	-4 478,0	-7 762,9

Zdroj: [75]

I na začátku roku 2009 byly sestaveny statistiky OKEČ 18, a to za období od ledna do května, kde bylo zjištěno: [75] [75]

- Tržby meziročně klesly o 20% a největší pokles nastal u „Výroby ostatních svrchních oděvů“, a to o 42%. Tržby ve „Výrobě pracovních oděvů“ se snížily jen o 8% a u „Ostatních oděvů a oděvních doplňků“ došlo ke zvýšení o 2%.
- Za stejné období klesly i nové zakázky o 0,3%.
- Zaměstnanost se snížila o 26%.
- Zahraniční obchod vzrostl o 6%. Z toho největší podíl mají „Ostatní svrchní oděvy“ a to 12,5%, „Spodní prádlo“ 8%. Naproti tomu „Pracovní oděvy“ klesly o 37%.
- Také dovoz oděvů vzrostl o 9%. Z toho „Svrchní oděvy“ tvořily 13% a „Spodní prádlo“ 9,5%.

5 SWOT analýza

Pojem SWOT je definován jako metoda či technika, díky které získáváme určité údaje. Pomocí této analýzy je možné zkoumat školy, podniky, osoby, atd. Slovo SWOT je akronym složen ze čtyř slov: [76]

1. S = strengths → silné stránky
2. W = weaknesses → slabé stránky
3. O = opportunities → příležitosti či nevyužité rezervy
4. T = threats → rizika či ohrožení

SWOT analýza je nástroj, který nám pomáhá ukázat na silné a slabé stránky, dále příležitosti a hrozby okolí. Tyto vlastnosti můžeme analyzovat ve vzájemných souvislostech. Tato analýza má ale také svá určitá omezení. Jde o nestálost okolí, neboť i příležitost se může rychle změnit v hrozbu a naopak. Z tohoto důvodu nepoužíváme SWOT analýzu jako neměnnou skutečnost, ale jako pomůcku, díky které můžeme vytvořit rychlý náhled na dynamické prostředí.

5.1 SWOT analýza ČLR

ČLR se stala velkým konkurentem EU zejména v oblasti textilního a oděvního průmyslu. Díky levným výrobkům jim textilní a oděvní podniky EU těžko mohou konkurovat. Proto nízká cena jejich exportovaných výrobků patří mezi silné stránky ČLR, neboť velkou měrou cena ovlivňuje konečné rozhodování spotřebitelů. Nízké ceny výrobků si může ČLR dovolit zejména z důvodu nízkých výrobních nákladů, dostupnosti surovin a díky podpoře státu. Přesto vše má ČLR mnoho slabých stránek v textilním a oděvním průmyslu. Za slabou stránku ČLR můžeme považovat visačku na výrobku s nápisem „Made in China“, neboť to u mnoho, zejména evropských spotřebitelů, vyvolává určitý odpor a toto zboží je bráno jako nekvalitní viz tabulka 29.

Tabulka 29 SWOT analýza ČLR

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ✓ nízké mzdové náklady ✓ nízká úroveň ekologických norem ✓ dostatečné množství pracovní síly ✓ silná domácí poptávka po produktech 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ nízká profesní zkušenost ✗ odlišná kultura ✗ komplikované obchodní vazby ✗ složitost prováděných operací ✗ problém kontroly výroby ✗ znak: „made in China“
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ✓ stát se jedničkou na světovém trhu ✓ převzít aktivity ve výzkumných oblastech ✓ pozdvihnutí ostatních sektorů na světovou úroveň 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ surovinová závislost ✗ tuhý sociální systém ✗ nemožnost urychlených reakcí na světovou poptávku ✗ konkurence rozvojových zemí

Zdroj: Vytvořeno autorem

5.2 SWOT analýza Bangladéše

Textilní a oděvní průmysl se v Bangladéši silně podílí na hospodářském růstu země. V roce 2002 tento podíl představoval 77%. Tento podíl je dán i velkým počtem textilních a oděvních továren, z nichž 5% je ve vlastnictví zahraničních investorů. V textilním a oděvním průmyslu jsou zaměstnány zejména ženy. Bohužel v textilních a oděvních podnicích však panují nelidské podmínky, za kterých tam zaměstnanci pracují. Pracovní doba trvá 14 hodin denně a to sedm dní v týdnu. Zaměstnanci mají nárok na den volna jednou za měsíc. Personál pracující v těchto odvětvích se řadí mezi nekvalifikovaný, ale rychlost jejich práce je nepředstavitelná. Například šička ušije kapsu za 36 sekund. Plat pracovníka je hodně pod hranicí minimální mzdy. Za práci jsou placeni pouhými 6 pencemi za hodinu. Pro civilizované země jsou tyto pracovní podmínky nepřijatelné, ale pro Bangladéš a zahraniční investory jsou tyto skutečnosti považovány za silnou stránku. Další silnou stránkou je pomoc tamní vlády, která pro přilákání nových investorů dává daňové úlevy a bezcelní zóny. Slabá stránka textilního

a oděvního průmyslu je hlavně v nesoběstačnosti surovin (tabulka 30), které se musí dovážet a slabá infrastruktura. Za hrozbu můžeme považovat kvóty na dovozy textilních a oděvních výrobků do vyspělých zemí. [77] [78]

Tabulka 30 SWOT analýza Bangladéše

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ✓ nízké výrobní náklady ✓ vysoká produktivita práce ✓ dostatečné množství pracovní síly ✓ zvýšená produktivita práce 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ slabá infrastruktura ✗ nedostatečný technologický vývoj ✗ vyšší nepřímé daně
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ✓ zvýšená kupní síla ✓ eliminace dovozních kvót ✓ vyšší zahraniční investice 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ konkurence rozvojových zemí ✗ stanovené vývozní kvóty

Zdroj: Vytvořeno autorem

5.3 SWOT analýza EU

Z historie je zřejmé, že textilní a oděvní průmysl má velmi silnou základnu v Evropě. Vezmeme-li v potaz země EU, můžeme říci, že hlavní silnou stránkou textilního a oděvního průmyslu je zde vysoká kvalita výrobků (tabulka 31). Tato kvalita je dána kvalifikovaným personálem, vhodným použitím pracovních postupů a vybavením továren kvalitními a rychlými strojními zařízeními. Další silnou stránkou EU oproti jiným zemím je silně rozvinutá infrastruktura. Bohužel poslední dobou existuje řada nepříznivých podmínek pro provozování textilní a oděvní činnosti. Za zmínku určitě stojí vysoké výrobní náklady, které zahrnují mnohonásobně vyšší požadavky na mzdy, vysoké ceny energií, vysoké daně,...

Tabulka 31 SWOT analýza EU

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysoká úroveň technologického vybavení ✓ rozvinutá vědecko-technická základna ✓ vysoká profesionální zkušenost ✓ silná infrastruktura 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ vysoké mzdové náklady ✗ nízká podpora ze strany státu a integračních seskupení ✗ trvale rostoucí ceny energií ✗ přísné ekologické a sociální předpisy ✗ únik vzdělaného personálu a vědců
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozvinutí nových technologií ✓ zvýšení produktivity práce ✓ udržení a posílení pozic producenta výrobků s nejvyšší kvalitou 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ postupné zmizení oděvního průmyslu ✗ neexistence nových odborníků ✗ ztráta prestiže

Zdroj: Vytvořeno autorem

5.4 SWOT analýza ČR

Česká republika má mnoho silných stránek, díky kterým může podstatně ovlivnit trh s textilním a oděvním zbožím. Mezi nejvýznamnější silné stránky českých výrobců patří dobré jméno a hlavně dobrá kvalita, která je celosvětově známá. Česká republika má velkou příležitost se uplatnit na trzích s výrobky zejména v oblasti technických textilií, které mají stále více důležitější význam pro ostatní průmysly. Textilní a oděvní průmysl má nejen své silné stránky, ale také stránky slabé. Nejvíce ohrožuje český textilní a oděvní průmysl konkurence z Asie a současně i vysoké náklady na výrobu. Na výrobních nákladech se podílí mnoho faktorů mezi než patří například mzdy, daně, elektřina, pohonné hmoty a další. V asijských zemích jsou však tyto náklady podstatně nižší než v ČR.

Podrobný výčet kladů a záporů textilního a oděvního průmyslu je uveden níže v tabulce 32.

Tabulka 32 SWOT analýza textilního a oděvního průmyslu v ČR

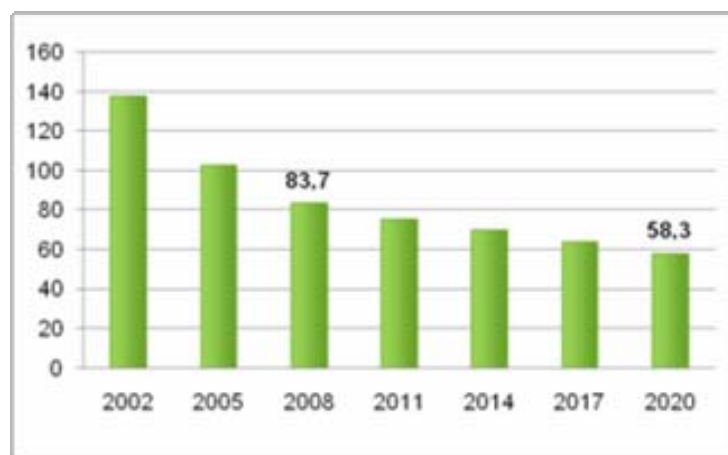
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dobré jméno ✓ členství v EU ✓ geografická poloha ve středu Evropy ✓ dlouholetá tradice ✓ kvalifikovanost a zkušenost pracovníků ✓ nižší mzdy než v jiných zemích EU ✓ nižší investiční náklady ✓ krátké dodací lhůty ✓ kvalita a design ✓ kvalitní zákaznický servis ✓ kvalitní produkty ✓ loajalita zákazníků 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ vlastnická struktura ✗ slabá konkurenceschopnost levnému dovozu z Asie ✗ nedostatečné investice do modernizace ✗ nižší produktivita práce ✗ malá specializace ✗ nižší kupní síla ✗ nízká mobilita pracovních sil ✗ slabé jméno ✗ špatná distribuce ✗ nedostatečná marketingová situace ✗ zastaralé technologie
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ✓ aplikace nových strategií Evropské komise a dalších skupin ✓ rozvoj technického textilu ✓ tržní příležitost ve spolupráci s dalšími průmyslovými sektory (automobilový, stavební, armáda, policie, medicína...) ✓ nové možnosti pro zahraniční a domácí spolupráci ✓ atraktivita odvětví pro zahraniční investory a přímé zahraniční investice ✓ pracovní příležitosti pro mladé 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ nárůst levného dovozu z rozvojových zemí ✗ změna chování a zvyklostí spotřebitelů ✗ závislost na vnějších podmínkách trhu ✗ zvýšení daní ✗ zhoršující se situace na trhu práce

<p>a kvalifikovaný personál</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zavedení robotizace ✓ možnost rychlé reakce na potřeby spotřebitelů ✓ přístup k informacím a komunikačním technologiím ✓ lepší databáze ✓ přístup na nové trhy ✓ nové technologie 	
--	--

Zdroj: Vytvořeno autorem

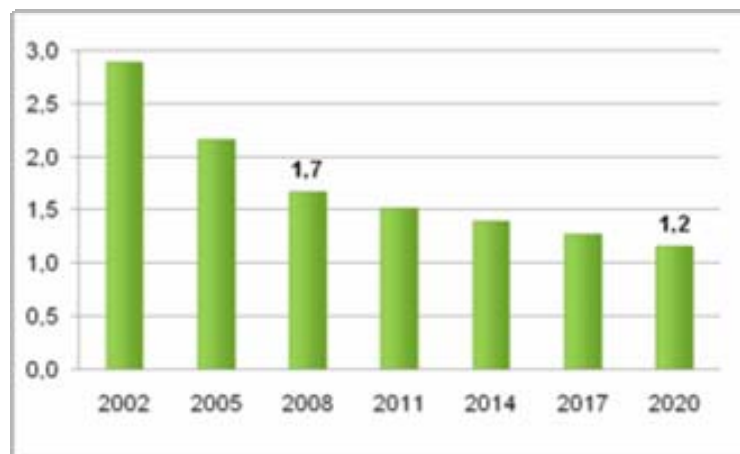
6 Budoucnost textilního a oděvního průmyslu v ČR

Dříve silný textilní, oděvní a kožedělní průmysl má nejhorší období krize již za sebou. Nicméně lze očekávat, že stále i nadále bude pokračovat pokles zaměstnanosti až do roku 2020. Předpokládá se, že do této doby zanikne téměř třetina pracovních míst. I v dalším období bude stále na textilní a oděvní průmysl dopadat silný vliv zahraničního dovozu. Budoucnost těchto odvětví spočívá ve schopnosti výrazně zvýšit produktivitu práce. Textilní průmysl by se měl soustředit na segment funkčních a průmyslových textilií. Je nutno posílit spolupráci firem a výzkumných institucí na aplikaci výsledků výzkumu a vývoje v praxi. Velký potenciál se upíná k aplikaci nanotechnologií. Především je nutné povzbudit zájem o toto odvětví a tím i touto cestou docílit navýšení jak počtu pracovníků, tak i do škol získat nové studenty, neboť firmy podnikající v těchto odvětvích mají značné potíže nahradit odcházející pracovníky a i odborníky zabývající se vývojem nových pracovních postupů a technologií. Vývoj zaměstnanosti v textilním průmyslu a podíl na celkové zaměstnanosti s ohledem na budoucnost tohoto odvětví je zaznamenán v grafu 15 a v grafu 16. [79] [80]

Graf 15 Vývoj zaměstnanosti v textilním průmyslu od roku 2002 – 2020 (v tisících)

Zdroj: [79]

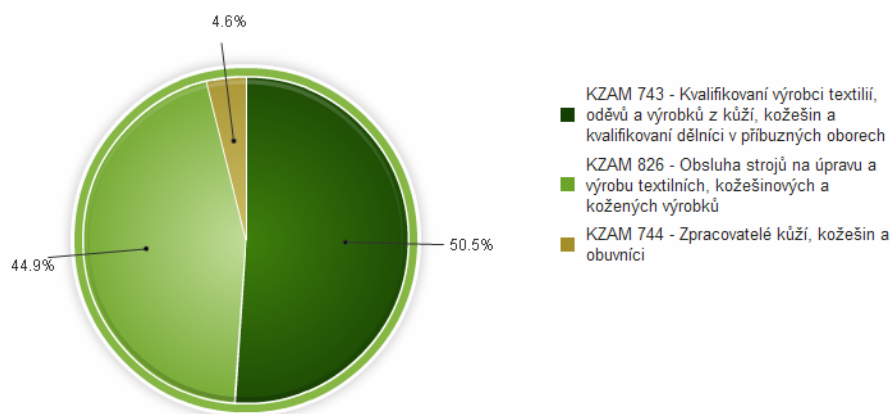
Graf 16 Podíl zaměstnanosti odvětví na celkové zaměstnanosti od roku 2002 – 2020 (v %)

Zdroj: [79]

Jak již bylo zmíněno, tak se v oděvním i textilním průmyslu snižuje počet pracovníků se středním a vysokoškolským vzděláním. Zdálo by se, že díky tomuto snižování počtu zaměstnanců s tímto vzděláním dojde ke zvýšení pracovních příležitostí, ale bohužel tomu tak není a nebude. Vždy bude převládat nabídka práce nad její poptávkou.

Současná hospodářská krize pouze urychlí strukturální změny, ale nikterak neohrozí tato odvětví. Je potřeba odstranit především ty nedostatky, které snižují jejich konkurenceschopnost. Textilní a oděvní průmysl má v České republice slabou výzkumnou základnu, a proto je potřeba posílit vzájemnou spolupráci firem s výzkumnými institucemi. [79]

Textilní a oděvní průmysl zahrnuje mnoho profesí. Z tohoto důvodu si můžeme tato odvětví rozdělit do tří pracovních podskupin jak je vidět v níže uvedeném grafu 17. [79]

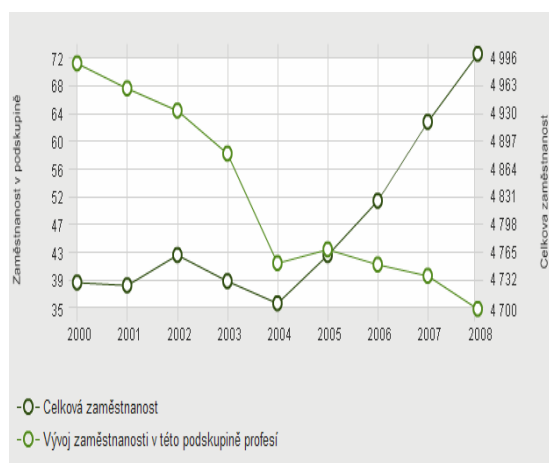

Graf 17 Zastoupení profesních podskupin (v %)

Zdroj: [79]

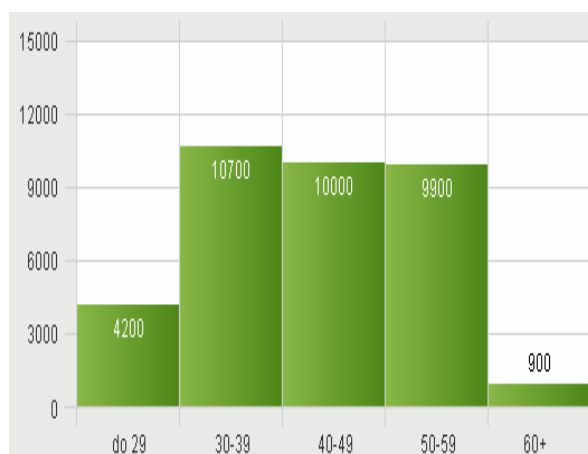
Pro tyto podskupiny pracovních profesí můžeme částečně určit budoucnost vývoje v oblasti zaměstnanosti, věkové struktury a vzdělání v daném odvětví dle[79]:

- a) První skupina: Jedná se o skupinu: „Kvalifikovaní výrobci textilií, oděvů a výrobků z kůže a kožehin a kvalifikovaní dělníci v příbuzných oborech“ neboli KZAM 743. Tato skupina se z 78% uplatňuje v textilním, oděvním, kožedělném a obuvnickém průmyslu a ze 12% i v dalších příbuzných odvětvích. Vývoj zaměstnanosti je uveden v grafu 18 a věková struktura v grafu 19.

Graf 18 Vývoj zaměstnanosti v KZAM 743 (v tisících)

Zdroj: [79]

Graf 19 Věková struktura zaměstnaných v KZAM 743

Zdroj: [79]

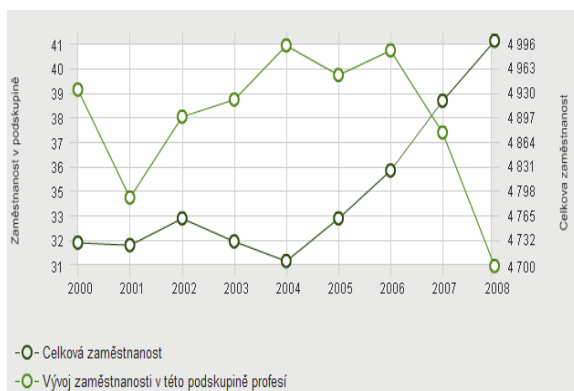
První podskupina je zastoupena 54% pracovníků se středoškolským vzděláním bez maturity a 11% se středoškolským vzděláním s maturitou (tabulka 33).

Tabulka 33 Počet absolventů do roku 2013

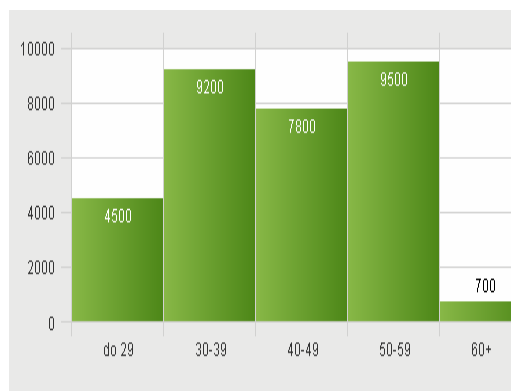
Vzdělání	Počet absolventů, kteří do roku 2013 přijdou na trh práce	Vývoj počtu absolventů v období 2009-2013
SŠ bez maturity – textil, oděvnictví	1 360	Rychlý pokles
SŠ s maturitou - ostatní	30 760	Mírný nárůst

Zdroj: [79]

- b) *Druhá skupina*: Druhou skupinu tvoří: „Obsluha strojů na úpravu a výrobu textilních, kožesinových a kožených výrobků“ neboli KZAM 826. Tato skupina se z 72% uplatňuje v textilním, oděvním, kožedělném a obuvnickém průmyslu a z 8% v ostatních zpracovatelských průmyslech. Vývoj zaměstnanosti je uveden v grafu 20 a věková struktura v grafu 21.

Graf 20 Vývoj zaměstnanosti v KZAM 826 (v tisících)

Graf 21 Věková struktura zaměstnaných v KZAM 826

Zdroj: [79]

Zdroj: [79]

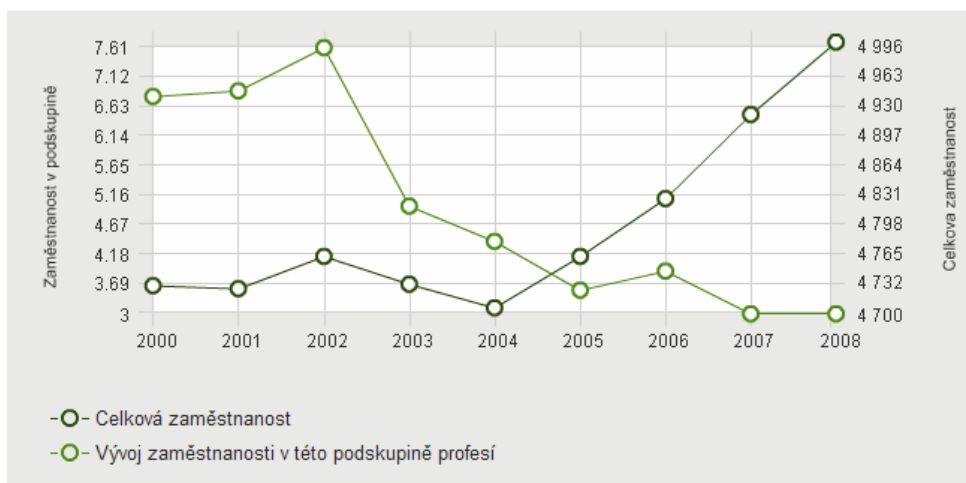
Ve skupině KZAM 826 je 41% pracovníků se středoškolským vzděláním bez maturity a 17% se základním vzděláním, nebo i bez základního vzdělání (tabulka 34).

Tabulka 34 Počet absolventů do roku 2013

Vzdělání	Počet absolventů, kteří do roku 2013 přijdou na trh práce	Vývoj počtu absolventů v období 2009-2013
SŠ bez maturity – textil, oděvnictví	1 360	Rychlý pokles
Základní a bez vzdělání	neuvedeno	Zanedbatelný

Zdroj: [79]

- c) Třetí skupina: Třetí skupinu tvoří „Zpracovatelé kůží, kožešin a obuvníci“ neboli KZAM744 Vývoj zaměstnanosti je uveden v grafu 22.

Graf 22 Vývoj zaměstnanosti v KZAM 744 (v tisících)

Zdroj: [79]

6.1 Možnosti zlepšení textilního a oděvního průmyslu v ČR

Česká republika je ve světě známa hlavně v oblasti výzkumu. V naší zemi existuje řada tzv. „mozků“, díky nimž se Česká republika významně proslavila, a to i v textilním a oděvním průmyslu. Budoucnost textilního a oděvního průmyslu je ve vytvoření nových strojů, vypracování nových postupů a ve vývoji zcela nových materiálů, atd. V níže uvedených bodech jsou uvedeny možnosti, které mohou posunout český textilní a oděvní průmysl opět na přední místo v těchto oborech.

6.1.1 Měřenky

V dnešní době mají velký význam programy zvané měřenky. Jedná se o individuální přístup k zákazníkům. Obsluha změří proporce zákazníka a pokud se jeho míry nenacházejí ve vypracovaných velikostních tabulkách, jedná se o měřenky. Míry zákazníka jsou zadány do výroby, která následně zhotoví daný výrobek. Zákazník si samozřejmě za tuto službu musí připlatit. V Evropě nejsou tyto programy tak rozšířené, a proto jim v této lokalitě lze přikládat větší budoucnost - rozšíření. [61]

Základní postup se skládá dle [81] z těchto částí:

- a) zákazník si vybere ze vzorníku materiál
- b) změření zákazníka
- c) zhotovení výrobku
- d) dodací doba 2 – 4 týdny od přijetí objednávky

6.1.2 Malosériová výroba

Oděvy, které jsou vyráběny ve velkých množstvích, tzv. hromadná výroba, najdeme téměř v každé prodejně s oblečením. Jedná se o výrobky, které nedosahují takové kvality jako výrobky z malosériové výroby. Jednoduše řečeno, v hromadné výrobě se vyrábí mnoho druhů oděvů různých velikostí. Díky výrobě takového množství výrobků nelze nikdy zaručit jejich vysokou kvalitu. Naproti tomu malosériová výroba se zaměřuje na výrobu jen několika druhů oděvů, čímž se sice docílí vyšší kvality, ale bohužel na úkor vyšší ceny. Přesto, že mnoho lidí kupuje oblečení podle ceny a už jim tolik nezáleží na kvalitě, tak i přesto existují druhy výrobků, kde je důležitější kvalita nežli cena. A proto má také malosériová výroba svoji budoucnost.

6.1.3 Technické textilie

Velkou budoucnost mají i technické textilie. Technické textilie jsou označovány jako textilní materiály, které musí, už podle názvu, plnit určitou technickou funkci. Jedná se o nejrozšířenější typ textilií, a proto i jejich produkce neustále vzrůstá. Od roku 1995 do roku 2005 vzrostl objem výroby ze 14 miliónů na 20 miliónů tun. Tento vzrůstající trend výroby se má neustále zvyšovat. Pro rok 2010 se předpokládá nárůst na 24 miliónů tun. [82]

Jak již bylo zmíněno, tak technické textilie patří mezi nejrozšířenější. Aniž by si to člověk uvědomoval, tak se s nimi dostává velmi často do kontaktu. Tyto textilie jsou využívány ve stavebnictví (izolace), v oděvnictví (goretex), v bytovém sektoru (tapety), ve zdravotnictví (obvazy, šicí nitě), v dopravě (autoplachty, airbagy), ve sportu (padáky, plachty),...

Technické textilie jsou vyráběny jak z přírodních materiálů (jako například juta, konopí, hedvábí,...), tak i z umělých vláken (aramidy, uhlíková vlákna, kovová vlákna, nanovlákna,...). Tato vlákna jsou zpracována pomocí tkaní, pletení, či jinou technikou. Nejvíce se využívá netkaných textilií, a to téměř 2/3. [82]

6.1.4 Textilní kompozity

Velký „boom“ zaznamenaly textilní kompozity, díky nimž se zejména rozvinul automobilový, letecký a kosmický průmysl. Kompozity patří mezi jedny z nejdůležitějších materiálů. Řada výrobců si nedovede představit výrobu svých produktů bez použití těchto kompozitů. Jak již bylo řečeno, výroba kompozitů se řadí mezi nový obor, který se neustále vyvíjí. Na trh se dostávají stále nové druhy kompozitů, jejichž vlastnosti se neustále mění a především zdokonalují. Tyto materiály mají velikou budoucnost, neboť kompozity mohou v budoucnosti nahradit přírodní materiály, což by mohlo znamenat, že by lidé přestali devastovat přírodu a díky tomu by se mohl zachovat původní ráz přírody. V dnešní době je velmi důležitá cena a i tento požadavek kompozity splňují.

Kompozit je materiálový systém, který je vytvořen ze dvou a více chemicky a fyzikálně odlišných fází. Jedna fáze je vždy matrice a druhá výztuž. Výztuž bývá většinou tvrdší, tužší a pevnější nespojitá složka, která má ve srovnání s matricí o jeden až dva řády vyšší pevnost a tuhost. Je-li výztuž v podobě vláken, tak se deformuje méně než matrice a tím nese veškeré napětí působící na kompozitní dílec. Matrice je spojitá a většinou poddajnější složka, a proto je prakticky bez napětí. Jak už bylo zmíněno, existují i kompozity s více fázemi. V kompozitním materiálu mohou být vyztužující fáze různých rozměrů, a to od nejmenších nanokompozitů, až po největší makrokompozity. [83]

Kompozit musí splňovat následující požadavky dle[83]:

- podíl výztuže musí být větší než 5%
- vlastnosti výztuže a matrice se liší, výztuž je významně pevnější v tahu a obvykle tužší než matrice
- kompozit musí být připraven smícháním složek

Matrice v kompozitu zajišťuje spojení výztuže v kompaktní celek a udržuje výztuž v požadovaném směru vůči namáhání. Matrice má i další využití, a to, že zprostředkovává přenos vnějších napětí na výztuž, odděluje vzájemné částice výztuže od sebe a zabraňuje tak spojitému šíření trhliny a nakonec chrání výztuž před účinky vnějšího prostředí. [84]

Kompozity s polymerní matricí jsou především používány pro svou dobrou korozivzdornost a chemickou odolnost. Mezi její další dobré vlastnosti patří dobré dialektické vlastnosti, elektrická nevodivost a v neposlední řadě i dobrá propustnost pro rentgenové záření. Tento druh matric můžeme také následně dělit na dvě základní skupiny, a to na reaktoplasty a termoplasty. Termoplast je většinou houževnatější než reaktoplast. Jaký typ polymerního materiálu použijeme pro daný kompozit se řídí tím, jaké požadujeme mechanické vlastnosti a jakou požadujeme tepelnou a chemickou odolnost. [84]

Kovové matrice mají určité výhody oproti polymerním matricím. Jako příklad si můžeme uvést elektrickou a tepelnou vodivost, nehořlavost, smykovou pevnost, tvárnost, odolnost obrusu,... Bohužel požadované parametry jako je pevnost a tuhost je proti polymerním matricím nižší. Výrobní nároky jsou oproti polymerním matricím vyšší. V dnešní době se soustřeďuje zájem jen na tři druhy kovových matric a to kvůli různým teplotním stupňům . Patří sem hliníkové slitiny ($300^{\circ} - 400^{\circ}$), titanové slitiny ($500^{\circ} - 600^{\circ}$) a superslitiny na bázi niklu, železa a kobaltu ($1000^{\circ} - 1150^{\circ}$). [84]

Další skupina matric může být ze skla, sklokeramiky a z konstrukční keramiky. Tyto matrice jsou křehké, silně vrubově citlivé a mají malé poměrné prodloužení při přetržení. Tuhá a křehká matrice špatně přenáší zatížení do vláken. U této matrice je maximální objemový podíl vláken 50%. Při větším obsahu vláken je matrice pórovitá. Tyto matrice se využívají pro své dobré tepelné a chemické odolnosti. [84]

Výztuž je považována za složku, kvůli které se kompozit vytvořil. Výztuže mají různé tvary a velikosti. Vlákná výztuže mohou být dlouhá, nepřerušená po celé délce součásti, nebo také mohou být krátká. Mohou být uspořádána v jednom směru, ve dvou směrech či chaoticky a v poslední řadě mohou být také uspořádána jako tkaniny či pleteniny. [84]

6.1.5 Senzorické textilie

Senzorické textilie jsou v dnešní době velmi žádané materiály. Jedná se o materiály, ve kterých jsou zabudované senzory. Jako senzory mohou být použita funkční barviva, kde textilní senzor na základě podnětu změní svou barvu. Je potřeba, aby tento děj byl reversibilní. Senzorické textilie můžeme najít například u ochranných oděvů. Pokud prochází tímto oděvem nebezpečná látka, tak oděv reaguje zabarvením. Existují i kombinézy, které mění svou barvu na základě teploty,... [85]

Senzorické textilie můžeme dělit na základě podnětu, který vyvolá změnu barvy materiálu podle [85] na:

- ionochromní látky → indikace iontů
- hygrochromní látky → indikace vlhkosti
- solvatochromní látky → indikace rozpouštění
- chemochromní látky → indikace chemikálií
- elektrochromní látky → indikace napětí
- piezochromní látky → indikace tlaku
- termochromní látky → indikace teploty
- fotochromní látky → indikace UV záření

6.2 Marketingové řešení současné krize

Marketing se stal v dnešní době velmi důležitou součástí podnikání. Budoucnost textilního a oděvního průmyslu z velké části závisí i na marketingovém řešení. Aby české firmy mohly expandovat na zahraniční trh, je potřeba mít kvalitní marketing a hlavně přehled o zahraničních trzích. Proniknout na zahraniční trh, znamená mít dostatek informací mezi něž se řadí např. velikost trhu, poptávka, dodavatelé na trhu,... Díky těmto a ještě dalším otázkám se vypracuje analýza konkrétního trhu a tato analýza je základem pro marketingovou strategii. [86]

Potřebné informace můžeme získat z mnoha dostupných pramenů mezi něž patří internet, noviny, Czech Trade,... Zajímavým zdrojem informací je společnost Czech Trade. Jedná se o vládní agenturu, která získává a zpracovává informace o světových trzích a následně je poskytuje tuzemským firmám. Společnost pro firmy nabízí jako další svoji službu individuální řešení pro úspěšný export. Czech Trade spolupracuje s mnoha zahraničními a regionálními spolky a organizacemi. [87]

Poslední dobou velmi populárním krokem ke konkurenceschopnosti, je přesun výrobních kapacit do zemí s levnou pracovní silou, s nižšími daněmi a s dalšími nižšími výrobními náklady. Tímto zásadním opatřením se sice zachrání od krachu řada firem, ale v dané zemi přijde značné množství lidí o práci, tím se zvýší nezaměstnanost dané země, a to následně vede ke snížení poptávky po zboží z důvodu šetření peněžních prostředků. Do těchto států se však nepřesouvá marketing, design a značka textilních a oděvních výrobků. To vše zůstává v mateřské zemi.

Český textilní a oděvní průmysl si musí zvolit správný směr, kterým se vydá, neboli si určit správnou strategii a zejména stanovit si priority. Je jasné z výše zmíněných důvodů, že Česká republika nemůže konkurovat levnému dovozu textilních a oděvních výrobků z Asijských zemí. Proto je vhodné se zaměřit na výrobu jiných textilních a oděvních výrobků, které asijské státy nejsou schopny na našem území nabízet za stejnou cenu a kvalitu. Jedná se zejména o technické textilie, speciální textilie a bytové textilie, které mohou přinést velké zisky našim firmám a dostat Českou republiku na přední místo světového trhu. Technické textilie patří mezi nejžádanější a nejprodávanější materiály určené pro stavební i zemědělský průmysl a především pro zdravotnictví. Kromě technických textilií je obchodně velice zajímavé se zaměřit na výrobu speciálních textilií, které využívá například armáda (jedná se o ochranné oděvy, uniformy), sportovci (speciální sportovní oblečení) a profese používající speciální ochranné obleky. Je důležité ještě daleko více prosadit na celosvětovém trhu české textilní a oděvní výrobky, a tím i české značky firem textilního a oděvního průmyslu ve světě, které se již desítky let drží v podvědomí odběratelů jako firmy dodávající na trh výrobky o té nejlepší kvalitě. Současně lze konstatovat, že je velice dobře znám i český design, který by měl být nejen zachován, ale i nadále rozvíjen, aby výrobky pocházející z ČR byly rozpoznatelné ve světové konkurenci výrobků textilního a oděvního průmyslu.

7 Závěr

Cílem diplomové práce bylo vymezení textilního a oděvního průmyslu jako odvětví a postavení těchto průmyslových odvětví v rámci ekonomiky ČR. Dalším bodem bylo zaměření se na trend vývoje a perspektivu textilního a oděvního průmyslu a jeho geografickou lokalizaci ve světě. Na základě zpracování výše uvedených částí byla provedena SWOT analýza, neboli popsání silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb spojené s těmito odvětvími. Podle zpracované SWOT analýzy byla nakonec navrhuta marketingová řešení stávající krize v textilním a oděvním průmyslu.

Ze zpracování všech částí diplomové práce vyplívá, že v současné době mají nově vznikající firmy značné potíže především s tím, aby se dostali mezi firmy, které jsou produktivní v těchto odvětvích na světovém trhu. Když zvládnou tento první krok, dostávají se opět do další neméně obtížné fáze, a to je, prosadit a udržet se na světovém trhu. I stávající firmy, mezi něž můžeme řadit i velké a silné společnosti, mají v období celosvětové krize řadu problémů, které musí velice rychle a aktivně řešit, aby odolaly veškerým tlakům, ať se to týká konkurence jim obdobných firem, nebo narůstajícím výrobním nákladům apod., které byly podrobně v této práci popsány, aby se neocitly v situaci, kdy musí se svojí činností zcela skončit, a tím v podstatě opustit pracně vydobytou pozici ve svém odvětví, ať textilním, nebo oděvním.

V tuto chvíli se nelze naivně domnívat, že důvody, které většině firem i velkých společností znepríjemnily jejich, do doby krize, v podstatě dobré postavení na celosvětovém trhu, že rychle pominou. Naopak je nutné počítat s tím, že např. konkurence bude i nadále postupně narůstat, a to především ze zemí, jako je ČLR, Bangladéš, atd. Dále bude velice podstatné, jak se menší a střední firmy i velké společnosti vypořádají s vysokými náklady na výrobu svých výrobků, jak zabezpečí za odcházející pracovníky doplnění volných pracovních míst o více kvalifikované zaměstnance, a to především odborníky se středoškolským a vysokoškolským vzděláním i jak udrží nebo ještě zdokonalí svoji tradiční kvalitu. V neposlední řadě je potřebné, aby i legislativa jednotlivých států, její vrcholní představitelé a parlamenty těchto států přijaly taková legislativní opatření, která napomohou rozvoji tuzemských firem a společností zejména vůči silné zahraniční konkurenci, a to především států jako je ČLR, Bangladéš apod. Současně by měla být legislativou podpořena a nastartována

tuzemská ekonomika, například snížením daňové zátěže vůči státu, nebo zvýhodněním sazeb za dodávaná média nutná pro výrobu, či na nějakou určitou dobu poskytnuty lepší podmínky za účelem náboru nových kvalifikovaných pracovníků do textilního a oděvního průmyslu např. dotacemi na jedno pracovní místo u těchto odvětví apod.

Ačkoliv textilní a oděvní průmysl zažívá nejhorší období ze své historie, přesto se postupem času budou produkty těchto odvětví nadále více a více vyrábět a prodávat. Budou vyvíjeny nové výrobky, s daleko vyšší kvalitou a lepšími vlastnostmi, neboť tato odvětví jsou ze své podstaty nepostradatelná pro všechny obyvatele světa. Všude ve světě budou lidé používat výrobky oděvního průmyslu např. k ochraně před zimou, ve vyspělých státech světa se bude zvyšovat konzumace módních oděvů a doplňků nebo v různých oborech lidské činnosti budou vyžadovány kvalitnější a odolnější ochranné oděvy apod. V neposlední řadě se bude rychleji zvyšovat počet lidí na celém světě a bude nutno počítat i se značným zvýšením produkce oděvního průmyslu. Ale výrobky těchto odvětví jsou i nepostradatelná pro další odvětví průmyslu, automobilový, chemický apod., nebo pro kosmický výzkum atd.

Pro budoucnost našich malých a středních firem, ale i velkých společností v ČR by bylo velice výhodné se zaměřit na vývoj a výrobu takových výrobků, které nemají velkou zahraniční konkurenci, tzn. výrobky, které nejsou schopni zahraniční firmy vyrobit, ať z důvodu nedostatečného strojového vybavení, nedostatkem odborníků nebo nedostatečnou vývojovou a výzkumnou základnou atd. V ČR bychom měli především využít schopnosti našich vývojových pracovníků, středoškolsky i vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců v textilním a oděvním průmyslu, a tím navázat na historii našich předků a firem, jejichž činností jsme byli technicky na špičce v obou těchto odvětvích. Tam bychom se měli pokusit opět dostat, čímž by byl zaručen odbyt tuzemských, ryze českých výrobků do celého světa, které jiné zahraniční firmy a společnosti hned tak svým vývojem a výrobou nebudou umět v krátké době produkovat, a tím nebudou moci našim výrobkům plně konkurovat.

Literatura

- [1] ING. DOSTÁLOVÁ, Mirka; ING. KŘIVÁNKOVÁ, Mária. *Základy textilní a oděvní výroby*. Liberec : Technická univerzita v Liberci, 2001. ISBN 80-7083-504-4.
- [2] PROF. RNDR. JIRSÁK, CSC., Oldřich; ING. KALINOVÁ, PH.D., Klára. *Skripta z NTE*. [online]. [cit. 2010-04-12]. Netkané textilie Dostupné z: <<http://www.ft.tul.cz/depart/knt/nove/dokumenty/studmaterialy/nte/tisk.pdf>>.
- [3] ING. ZELOVÁ, Katarína. *Výroba oděvů*. [online]. [cit. 2010-04-12]. Oddělovací proces. Dostupné z: <<http://www.kod.tul.cz/predmety/ODE/ode.html>>.
- [4] ING. ZELOVÁ, Katarína. *Výroba oděvů*. [online]. [cit. 2010-04-12]. Spojovací proces. Dostupné z: <<http://www.kod.tul.cz/predmety/ODE/ode.html>>.
- [5] ING. ZELOVÁ, Katarína. *Výroba oděvů*. [online]. [cit. 2010-04-12]. Tvarovací proces Dostupné z: <<http://www.kod.tul.cz/predmety/ODE/ode.html>>.
- [6] *Food and Agriculture Organization of the United Nations*. International Year of Natural Fibres 2009: Background Note on Natural Fibres. [online]. [cit. 2010-04-12]. Dostupné z: <http://www.fao.org/es/esc/common/ecg/322/en/Background_Note_on_Natural_Fibres.pdf>.
- [7] *Wools of Uruguay*. World Wool Production. [online]. [cit. 2010-04-12]. Dostupné z: <http://www.wool.com.uy/wool_types.htm>.
- [8] *International Rayon and Synthetic Fibres Committee*. World production. [on-line]. [cit.2010-04-07].Dostupné z: <http://www.cirfs.org/frames_04.htm>.
- [9] *Wikipedia*. Wool. [online]. [cit. 2010-04-12]. Dostupné z: <<http://en.wikipedia.org/wiki/Wool#Production>>.
- [10] *International Wool Textile Organisation*. [on-line]. [cit.7.4.2010]. Dostupné z: <<http://www.iwto.org/news/wool%20in%20media/2009/PagesfromFibreYear0809.pdf>>
- [11] *Wikipedia*. Baumwolle. [online]. [cit. 2010-04-12]. Dostupné z: <http://de.wikipedia.org/wiki/Baumwolle#cite_note-15>.
- [12] *USDA, United States Department of agriculture*. Cotton:World Markets and Trade. [on-line]. [cit.2010-04-07]. Dostupné z: <<http://www.fas.usda.gov/cotton/circular/2009/December/cottonfull12-09.pdf>>.
- [13] *National Cotton Council of America* [online]. [cit. 2010-04-13].Production

- Ranking MY 2009. Dostupné z:
 <<http://www.cotton.org/econ/cropinfo/cropdata/rankings.cfm>>.
- [14] *Wikipedie*. Syntetická vlákna. [online]. [cit. 2010-04-12]. Dostupné z:
 <http://cs.wikipedia.org/wiki/Syntetick%C3%A1_vl%C3%A1kna>.
- [15] *IVC, Industrievereinigung Chemiefaser E.V.* Production since 1975.
 [on-line]. [cit. 7.4.2010]. Dostupné z: <http://www.ivc-ev.de/live/index.php?page_id=87>.
- [16] *Navajo*. Skleněné vlákno. [online]. [cit. 2010-04-13]. Dostupné z:
 <<http://sklenene-vlakno.navajo.cz/>>.
- [17] *Wikipedie*. Skleněná textilní vlákna. [online]. [cit. 2010-04-12]. Dostupné z:
 <http://cs.wikipedia.org/wiki/Sklen%C4%9Bn%C3%A1_textiln%C3%AD_vl%C3%A1kna#V.C3.BDroba>.
- [18] BETHGE, Philip. *Spiegel Online themen*. Umwelt Koalition der Unwilligen.
 [online]. [cit. 2010-04-13]. Dostupné z:
 <<http://wissen.spiegel.de/wissen/image/show.html?did=62492109&aref=image039/2008/12/06/ROSP200805001660166.PDF&thumb=false>>.
- [19] *Wikipedie*. Azbest. [online]. [cit. 2010-04-12]. Dostupné z:
 <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Azbest>>.
- [20] *Na Pahorku*. Textilní slovníček. [online]. [cit. 2010-04-13]. Dostupné z:
 <<http://www.textil-galanterie.cz/o-nas/textilni-slovnicek/>>.
- [21] *Plunkett Research, Ltd.* Apparel & Textiles Industry Overview. [online].
 [cit. 2010-04-13]. Dostupné z:
 <<http://www.plunkettresearch.com/Industries/ApparelTextilesFashions/ApparelTextilesFashionsStatistics/tabid/157/Default.aspx>>.
- [22] *Research in China*. China Textile and Apparel Production & Sales Statistics, 2009. [online]. [cit. 2010-04-13]. Dostupné z:
 <<http://www.researchinchina.com/htmls/Report/2010/5843.html>>.
- [23] *BusinessInfo.cz*. [online]. říjen 2004 [cit. 2010-04-13]. Strategie textilního a oděvního průmyslu, II. etapa studie. Dostupné z:
 <http://www.businessinfo.cz/files/2005/060419_strategie_textilniho_prumyslu.pdf>.
- [24] *Katedra oděvnictví : Dějiny oděvní kultury*. Vznik a vývoj textilií [online].

- [cit. 2010-04-13]. Dostupné z:
 <http://www.kod.tul.cz/predmety/DOK/DOK/prednasky_texty/Vznik_a%20vyvoj_%20textilii.pdf>.
- [25] *Historie lidstva* [online]. [cit. 2010-04-13]. Hlava B: Pravěk. Dostupné z:
 <<http://www.ucebnice-dejepisu.ic.cz/0002-starsi-doba-kamenna-paleolit.php>>.
- [26] Kozuch. *Wikimedia Commons* [online]. 7 March 2009 [cit. 2010-04-13].
 File:Prehistoric Times of Bohemia, Moravia and Slovakia - NM Prague 07.JPG.
 Dostupné z:
 <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Prehistoric_Times_of_Bohemia,_Moravia_and_Slovakia_-_NM_Prague_07.JPG>.
- [27] PANG , Amy. *Pix.popula.com*. A brief history of Wool. [online].
 [cit. 2010-04-13]. Dostupné z:
 <<http://pix.popula.com/items/0224/vintage3/wool.html>>.
- [28] *Centrum experimentální archeologie a živé historie*. Textilní řemesla [online].
 [cit. 2010-04-13]. Dostupné z:
 <<http://cea.livinghistory.cz/zivotvm/remesla/textil/textilie/>>.
- [29] *Navajo*. Průmyslová revoluce. [online]. [cit. 2010-04-13]. Dostupné z:
 <<http://prumyslova-revoluce.navajo.cz/>>.
- [30] DOC.DR.KLIMEŠ, CSC, Lumír . *Slovník cizích slov*. 2.Vydání Praha: Vydalo státní pedagogické nakladatelství, n.p, 1983.
- [31] PILIARKINOVÁ, Eva . *Finančná kríza*, 2009. 39 s. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze.
- [32] *Wikipedie Recese*. [online]. [cit. 2010-04-12]. Dostupné z:
 <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Recese>>
- [33] *Strana demokratického socializmu* [online]. 03. 12. 2008 [cit. 2010-04-14].
 Finanční krize jako projev globalizace. Dostupné z:
 <<http://www.sds.cz/view.php?cisloclanku=2008120301>>.
- [34] BALKO, LADISLAV. *Univerzita Komenského v Bratislave* [online].
 [cit. 2010-04-14]. Úloha finančního práva a jeho pododvětví při řešení. Dostupné z: <<http://www.law.muni.cz/edicni/dp08/files/pdf/financ/balko.pdf>>.
- [35] LAWSON, Colin; ZIMKOVÁ, Emília. *Profíni* [online]. 30.6.2008
 [cit. 2010-04-14]. Medzinárodná finančná kríza a jej potencionálny vplyv na slovenských podnikateľov /1/. Dostupné z:

- <http://www.profini.sk/index.cfm?Module=Activeweb&Page=WebPage&s=medzinarodna_financn_2>.
- [36] PŠURNÁ, Pavla. *Americká hypoteční krize*. 2009. 40 s. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze.
- [37] *SFINANCE.cz* [online]. 13.3.2009 [cit. 2010-04-14]. Ceny nemovitostí míří celosvětově dolů I. Dostupné z: <<http://www.sfinance.cz/zpravy/finance/212848-ceny-nemovitosti-miri-celosvetove-dolu-i-/>>.
- [38] *Ukazatele ekonomické výkonnosti* [online]. [cit. 2010-04-15]. Dostupné z: <http://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:pn-UD_mBP8UJ:edu.uhk.cz/~jindrvo1/download.php%3Fpredmet%3Dmaek1%26tyle%3Dtexty%26file%3D02_Ukazatele_ekonomicke_vykonnosti.pdf+pojem+disponibiln%C3%AD+d%C5%AFchod&hl=cs&gl=cz&pid=bl&srcid=ADGEESi1W2DLrC6YpDkflmog1KRu6Dv0YsQsGjEgqoAJx91tLz9p49wkw6FHFDjD4p54jbs7DyVWnNh2HhcsVDzkkKbenalX7KCIIYrHdcDLTTAk4Hs5Uvn4VcGPNQpEzu-gyWwqr-tR&sig=AHIEtbSU0ITB3rS4P7-65bmZROCF-fjdZg>.
- [39] TOPIČOVÁ, Markéta. *Dopady finanční krize v USA na ČR.*, 2009. 64 s. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze.
- [40] *YouTube* [online]. 21. září 2008 [cit. 2010-04-14]. Ekonomická krize. Dostupné z: <<http://www.youtube.com/watch?v=BUSR5RDFJqQ>>.
- [41] *Wikipedie NASDAQ*. [online]. [cit. 2010-04-12]. Dostupné z: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/NASDAQ>>.
- [42] ZEMÁNEK, Josef. *Euroekonom.cz* [online]. 29.2.2008 [cit. 2010-04-14]. Hypoteční krize v USA. Příčiny, průběh, následky (1. díl). Dostupné z: <<http://www.euroekonom.cz/analyzy-clanky.php?type=jz-usa-hypoteky>>.
- [43] NAVRÁTIL, B. *Komodity.cz* [online]. 1 [cit. 2010-04-14]. Akciový krach na přelomu tisíciletí #09 - kauza Enron. Dostupné z: <[http://www.komodity.cz/Akciovy-krach-na-prelomu-tisicileti-09-\(BNavratil\)-x3041](http://www.komodity.cz/Akciovy-krach-na-prelomu-tisicileti-09-(BNavratil)-x3041)>.
- [44] *New York City* [online]. [cit. 2010-04-14]. Historie. Dostupné z: <<http://www.newyorkcity.estranky.cz/stranka/historie-nyc>>.
- [45] ZEMÁNEK, Josef. *Euroekonom.cz* [online]. 29.2.2008 [cit. 2010-04-15]. Hypoteční krize v USA. Příčiny, průběh, následky (1. díl). Dostupné z: <<http://www.euroekonom.cz/analyzy-clanky.php?type=jz-usa-hypoteky>>.

- [46] U.S. Census Bureau. *Euroekonom.cz* [online]. [cit. 2010-04-15]. Obchodní bilance USA (mld. USD). Dostupné z: <<http://www.euroekonom.cz/grafy-svet-data.php?type=usa-obchodnibilance-rok>>.
- [47] *BusinessInfo.cz* [online]. [cit. 2010-04-15]. Slovník bankovních a finančních pojmů. Dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/slovník-bankovnich-a-financnich-pojmu/1000728/#U>>.
- [48] *Finanční krize* [online]. 2009 [cit. 2010-04-15]. Hospodářská krize. Dostupné z: <<http://www.hospodarskakrize.eu/>>.
- [49] *Organization of the Petroleum Exporting Countries* [online]. [cit. 2010-04-14]. OPEC Basket Price. Dostupné z: <http://www.opec.org/opec_web/en/data_graphs/40.htm>.
- [50] *OP Prostějov a.s.* [online]. [cit. 2010-04-15]. O nás. Dostupné z: <<http://www.op-profashion.cz/cz/o-nas>>.
- [51] ČTK. *Novinky.cz* [online]. 12. srpna 2009 [cit. 2010-04-15]. Oděvní podnik Prostějov loni prodělal více než miliardu. Dostupné z: <<http://www.novinky.cz/ekonomika/176192-odevni-podnik-prostejov-loni-prodelal-vice-nez-miliardu.html>>.
- [52] *IDNES.cz* [online]. 2. března 2010 [cit. 2010-04-15]. Prostějovský podnik žije, věřitelé neposlali firmu do konkurzu. Dostupné z: <http://ekonomika.idnes.cz/odevni-podnik-prostejov-muze-dal-fungovat-vyhnul-se-konkurzu-pbg-/ekoakcie.asp?c=A100302_141855_ekoakcie_fih>.
- [53] *Finance.cz* [online]. 8.1.2010 [cit. 2010-04-15]. Oděvní podnik Prostějov požádal soud o ochranu před věřiteli. Dostupné z: <<http://www.finance.cz/zpravy/finance/247784-odevni-podnik-prostejov-pozadal-soud-o-ochranu-pred-veriteli/>>.
- [54] *IDNES.cz* [online]. 26. března 2010 [cit. 2010-04-15]. OP Prostějov hrozí bankrot, podnik nezískal peníze na reorganizaci. Dostupné z: <http://ekonomika.idnes.cz/op-prostejov-hrozi-bankrot-podnik-neziskal-penize-na-reorganizaci-1d9-/ekoakcie.asp?c=A100326_122145_ekoakcie_vem>.
- [55] *JUTA a.s.* [online]. [cit. 2010-04-15]. *Historie* Dostupné z: <<http://www.juta.cz/historie.htm>>.
- [56] ČTK. *Finanční noviny.cz* [online]. 28.02.2010 [cit. 2010-04-14]. Tržby výrobců

- textilu a oděvů loni v ČR klesly. Dostupné z:
<<http://www.financninoviny.cz/zpravy/trzby-vyrobcu-textilu-a-odevu-loni-v-cr-klesly/442061>>.
- [57] *HBI Česká republika* [online]. 26.05.2005 [cit. 2010-04-15]. On-line databáze firem. Dostupné z: <<http://www.hbi.cz/cs/zpravy/textilni-a-odevni-prumysl-s21/?page=40&Lang=cs&PLang=C&id=21&>>.
- [58] *Pegas Nonwovens s.r.o* [online]. [cit. 2010-04-15]. Historie společnosti. Dostupné z:
<<http://www.pegasas.cz/article.asp?nArticleID=3&nDepartmentID=13&nLanguageID=1>>.
- [59] *Pegas Nonwovens s.r.o* [online]. [cit. 2010-04-15]. Tiskové centrum: Tiskové zprávy. Dostupné z: <<http://www.pegasas.cz/default.asp?nlanguageID=1>>.
- [60] *Vebe, textilní závody a.s.* [online]. [cit. 2010-04-15]. Firemní info. Dostupné z: <http://www.veba.cz/?menu=m_veba&submenu=cz/prof_info.html&caption=Fir emn%C3%AD+info>.
- [61] *Česká televize* [online]. 21. 2. 2010 [cit. 2010-04-14]. Český textilní průmysl se prokousává krizí těžce. Dostupné z: <<http://www.ct24.cz/ekonomika/81465-cesky-textilni-prumysl-se-prokousava-krizi-tezce/>>.
- [62] VOLDŘICHOVÁ, DIS., Jana. *Mezinárodní obchod s textilem – vybrané aspekty*, 2008. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze.
- [63] Sdružení obrany spotřebitelů (SOS). *BusinessInfo.cz* [online]. 18.12.2002 [cit. 2010-04-13]. Dohoda o textilu a oděvech (ATC). Dostupné z:
<<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/pravni-prostredi-celni-problematika/dohoda-o-textilu-a-odevech-atc/1000487/4793/>>.
- [64] *Geografický server*. [on-line]. [cit.2010-04-07]. Slepá mapa světa Dostupné z: <<http://www.zemepis.com/smsvet.php>>.
- [65] *European Commission : EU-27 textiles and clothing structural data* [online]. [cit. 2010-04-13]. Statistics on textiles. Dostupné z:
<http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/textiles/statistics/index_en.htm>.
- [66] RODRIGUEZ, Miriam . *EurActiv.cz* [online]. 09.12.2005 [cit. 2010-04-13]. Čína obléká Evropu. Dostupné z: <<http://www.euractiv.cz/obchod-a-export/analyza/na-oblk-evropu>>.
- [67] *Euratex* [online]. 6 June 2009 [cit. 2010-04-13]. Euratex - 2008. Dostupné z: <<http://developpement.euratex.org/news-and-publications/50>>.

- [68] *International Labour Organization* [online]. Geneva : 2005 [cit. 2010-04-13]. Promoting fair globalization in. Dostupné z: <http://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:5kwNEd1pAZwJ:www.ilo.org/public/english/dialogue/sector/techmeet/tmtc-pmfa05/tmtc-pmfa-r.pdf+ILO.+Promoting+fair+globalization+in+extiles+and+clothing+in+a+post-MFA+environment,+%C5%BDeneva,+2005&hl=cs&gl=cz&pid=bl&srcid=ADGEESjr3kvaQ0KIhDPw8FgO4Jb-prp1CHkZzbnt9ZSYH5WB0_0C-GykWhwkTd_RT3MepuL_5KEmNyZrwiTya_JZ4qOnESyLmjzQbDdtpbUwb_BHimiAhT1fvtyiTje_6OGt4pavonch&sig=AHIEtbQKcg-QNxAMorGIF91bHlze9qg5sw>.
- [69] *Wikipedie* Přírodní textilní vlákna. [online]. [cit. 2010-04-12]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/P%C5%99%C3%ADrodn%C3%AD_textiln%C3%AD_vl%C3%A1kna>.
- [70] *PressWeb* [online]. 22.9.2008 [cit. 2010-04-14]. Stanovisko Hospodářské komory ČR k dopadům finanční krize na tuzemský průmysl. Dostupné z: <<http://www.pressweb.cz/tiskova-zprava/9311-stanovisko-hospodarske-komory-cr-k-dopad%C5%AFm-financni-krize-na-tuzemsky-pr%C5%AFmysl>>.
- [71] *Tn.cz* [online]. [cit. 2010-04-14]. Krize v česku: po roce se sčítají škody. Kdo dopadl nejhůř. Dostupné z: <<http://tn.nova.cz/zpravy/ekonomika/krize-v-cesku-po-roce-se-scitaji-skody-kdo-dopadl-nejhur.html>>.
- [72] *E15.cz* [online]. 26.2.2010 [cit. 2010-04-14]. Tržby v textilním a oděvním průmyslu meziročně klesly skoro o 11 procent . Dostupné z: <<http://www.e15.cz/byznys/prumysl-a-energetika/trzby-v-textilnim-a-odevnim-prumyslu-mezirocn%C3%A9-klesly-skoro-o-11-procent>>.
- [73] *Český statistický úřad* [online]. 23.12. 2008 [cit. 2010-04-14]. Odvětvová klasifikace ekonomických činností (OKEČ). Dostupné z: <[http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/odvetvova_klasifikace_ekonomickych_cinnosti_\(okec\)](http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/odvetvova_klasifikace_ekonomickych_cinnosti_(okec))>.
- [74] *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2010-04-14]. Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) Dostupné z: <[http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_ekonomickych_cinnosti_\(cz_nace\)](http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_ekonomickych_cinnosti_(cz_nace))>.
- [75] Ministerstvo průmyslu a obchodu. *BusinessInfo.cz* [online]. Praha: 2009 [cit. 2010-04-14]. Panorama zpracovatelského průmyslu 2008. Dostupné z:

- <http://www.businessinfo.cz/files/dokumenty/mpo_panorama_zprac_prum_2008_okec_15_37.pdf>.
- [76] *Středoevropské centrum pro finance a management* [online]. [cit. 2010-04-14]. SWOT analýza. Dostupné z: <<http://www.finance-management.cz/080vypisPojmu.php?IdPojPass=59&X=SWOT+analyza>>.
- [77] ŠPAČKOVÁ, Šárka . *Sedmá generace - společensko ekologický časopis* [online]. 2005 [cit. 2010-04-15]. Kdo se potí za naše trička?. Dostupné z: <<http://www.sedmagenerace.cz/index.php?art=clanek&id=222>>.
- [78] *Wikipedia*. Bangladesh textile industry. [online]. [cit. 2010-04-12]. Dostupné z: <http://en.wikipedia.org/wiki/Bangladesh_textile_industry>.
- [79] Národní vzdělávací fond, o.p.s. *Budoucnost profesí* [online]. [cit. 2010-04-15]. Textilní, oděvní, kožedělný a obuvní průmysl . Dostupné z: <<http://www.budoucnostprofesi.cz/cs/vyvoj-v-odvetvich/textilie-odevy.html>>.
- [80] SVOBODA, Miroslav. *Halónoviny.cz* [online]. 13. dubna 2010 [cit. 2010-04-15]. Zpravodajství. Dostupné z: <<http://halonoviny.cz/index.php?id=95283>>.
- [81] Ševčík Prostějov [online]. [cit. 2010-04-15]. Měřenky. Dostupné z: <<http://www.konfekcesevcik.cz/index.php?nid=4423&lid=CZ&oid=620156>>.
- [82] *Wikipedie* Technické textilie. [online]. [cit. 2010-04-12]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Technick%C3%A9_textilie>.
- [83] DOC. ING. KOŘÍNEK, CSC., Zdeněk . *Volny.cz* [online]. [cit. 2010-04-15]. Definice, rozdělení, historie a použití kompozitních materiálů u lodí a letadel. Dostupné z: <<http://www.volny.cz/zkorinek/historie.pdf>>.
- [84] ING. TOMKOVÁ, PH.D., Blanka . *Katedra textilních materiálů* [online]. [cit. 2010-04-15]. Kompozity s textilní výztuží. Dostupné z: <<http://www.ft.vslib.cz/depart/ktm/?q=cs/materialy>>.
- [85] ING. VIKOVÁ, Martina. *Přednášky z předmětu: textilní fyzika*. Chromismus.
- [86] *Podmínky rozvoje textilního průmyslu v ČR: Sborník prací z mezinárodní konference. Liberec: 16.-17.5.2000*. 1. vydání. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2000. 56 s.
- [87] *CzechTrade* [online]. [cit. 2010-04-14]. Partner pro Váš export. Dostupné z: <<http://www.czechtrade.cz/>>.

Grafy

Graf 1 Světová produkce vlny třídy Merino, Medium a Strong pro rok 2007	19
Graf 2 Největší světoví producenti vlny v letech 2000 – 2008 (v tis.tun)	20
Graf 3 Produkce bavlny v letech 2004/05 a 2009/10	22
Graf 4 Pohyb cen bavlny v letech 2007 – 2009	23
Graf 5 Výroba skleněných vláken v roce 2007 (tis. tun)	26
Graf 6 Spotřeba skleněných vláken v roce 2006 (tis. tun)	27
Graf 7 Produkce oděvních výrobků v Číně pro rok 2009 (ve 100 milionech kusů)	28
Graf 8 Vývoj cen nemovitostí v USA od roku 2000 do roku 2008	35
Graf 9 Vývoj indexu NASDAQ 100 od roku 1994 do roku 2004	37
Graf 10 Základní úroková sazba FEDu 1996 – 2008 (v %)	38
Graf 11 Obchodní bilance USA (v mld. USD)	39
Graf 12 Vývoj cen ropy od roku 1998 do roku 2010 (USD za barel)	40
Graf 13 Podíly OKEČ 17 na tržbách v roce 2008	56
Graf 14 Podíl OKEČ 18 na celkových tržbách v roce 2008	60
Graf 15 Vývoj zaměstnanosti v textilním průmyslu (2002 – 2020)	69
Graf 16 Podíl zaměstnanosti odvětví na celkové zaměstnanosti (2002 – 2020)	70
Graf 17 Zastoupení profesních podskupin	71
Graf 18 Vývoj zaměstnanosti v KZAM 743	71
Graf 19 Věková struktura zaměstnaných v KZAM 743	71
Graf 20 Vývoj zaměstnanosti v KZAM 826	72
Graf 21 Věková struktura zaměstnaných v KZAM 826	72
Graf 22 Vývoj zaměstnanosti v KZAM 744	73

Mapy

Mapa 1 Světová centra textilního průmyslu	46
---	----

Obrázky

Obrázek 1 Oděv pravěkého člověka	30
Obrázek 2 Kostěné jehly	31

Tabulky

Tabulka 1 Komplexní výrobní proces.....	16
Tabulka 2 Celosvětová spotřeba vlny v letech 1900 - 2008	20
Tabulka 3 Celosvětová produkce rostlinných vláken v roce 2007	21
Tabulka 4 Největší producenti bavlny pro rok 2008/2009	22
Tabulka 5 Celosvětová spotřeba bavlny v letech 1900 - 2008	23
Tabulka 6 Celosvětová spotřeba syntetických vláken v letech 1940 - 2008	24
Tabulka 7 Celosvětová produkce syntetických vláken v letech 1975 – 2008	25
Tabulka 8 Podíl států na produkci syntetických vláken v letech 1975 – 2008 (v %)	25
Tabulka 9 Odvětví, ve kterých se používají technické textilie	28
Tabulka 10 Celosvětová spotřeba technických textilií v letech 1995 – 2010 (tis.tun) ...	29
Tabulka 11 Největší exportéři textilního průmyslu (v miliónech Eur)	47
Tabulka 12 Největší importéři textilního průmyslu (v miliónech Eur)	48
Tabulka 13 Největší exportéři oděvního průmyslu (v miliónech Eur)	48
Tabulka 14 Největší importéři oděvního průmyslu (v miliónech Eur)	49
Tabulka 15 Export a import textilního a oděvního průmyslu (v miliardách Eur).....	51
Tabulka 16 Export a import textilního průmyslu (v miliardách Eur)	51
Tabulka 17 Export a import oděvního průmyslu (v miliardách Eur).....	51
Tabulka 18 Čtvrtletní tržby v roce 2009 (%)	54
Tabulka 19 Tržby textilního a oděvního průmyslu v ČR v letech 1999 - 2009.....	54
Tabulka 20 Zaměstnanost v textilním průmyslu v ČR	55
Tabulka 21 Vývoj počtu pracovníků OKEČ 17 v letech 2006-2008.....	57
Tabulka 22 Vývoz OKEČ 17 v letech 2005 – 2008 (v miliónech Kč)	58
Tabulka 23 Dovoz OKEČ 17 v letech 2005 – 2008 (v miliónech Kč)	58
Tabulka 24 Saldo OKEČ 17 v letech 2005 – 2008 (miliónech Kč).....	59
Tabulka 25 Vývoj počtu pracovníků OKEČ 18 v letech 2006-2008.....	60
Tabulka 26 Vývoz OKEČ 18 v letech 2005 – 2008 (v miliónech Kč)	61
Tabulka 27:Dovoz OKEČ 18 v letech 2005 – 2008 (v miliónech Kč)	61
Tabulka 28 Saldo OKEČ 18 v letech 2005 – 2008 (v miliónech Kč).....	62
Tabulka 29 SWOT analýza ČLR	64
Tabulka 30 SWOT analýza Bangladéše.....	65
Tabulka 31 SWOT analýza EU.....	66
Tabulka 32 SWOT analýza textilního a oděvního průmyslu v ČR.....	67
Tabulka 33 Počet absolventů do roku 2013	72
Tabulka 34 Počet absolventů do roku 2013	73